

UPADEŠA SARAM
(UPADEŠA UNDIYAR)

Bhagavan Šri Ramana Maharši

Om namo Bhagavate Šri Arunačalaramanaya

Uvod

Michael James

Poput *Ulladu narpadua* (*Četrdeset stihova o onome što postoji (Stvarnosti)*) i nekih drugih bitnih djela Bhagavana Šri Ramane na tamilskom, *Upadeša saram* je napisana na zamolbu Šri Muruganara. Da bismo ispravno razumjeli sadržaj *Upadeše saram*, potrebno je da znamo okolnosti pod kojima je Šri Bhagavan napisao ovo djelo.

Šri Muruganar, koji je bio veliki tamilski učenjak i pjesnik te je kasnije postao najistaknutiji sljedbenik Šri Bhagavana, prvi put je došao svome guruu u listopadu 1923. Prije nego što je došao kod Šri Bhagavana, napisao je pjesmu '*Desika patikam*' i ponudio je Šri Bhagavanu odmah nakon dolaska. Uskoro nakon toga je napisao pjesmu '*Tiruvembawai*' i nakon što je vidoj pjesničku ljepotu tih stihova i uzvišenost ideja koje sadrži, Šri Bhagavan je primjetio, 'Ovo je Manikkavaćakarov stil. Možeš li pjevati poput Manikkavaćakara?' Šri Muruganar je bio osupnut čuvši te riječi i uzviknuo je, 'Gdje je moj neuk um, slijep poput sove danju i mračniji od tame noći? I gdje je Manikkavaćakarovo iskustvo Jastva (*atma-anubhuti*), u kojem je nestala tama zablude i u kojem je navrlo stvarno znanje (*mey jñana*)? Usporediti moj najobičniji um s njegovim uzvišenim iskustvom je isto što i usporediti krijesnicu s jarkim zvijezdam.' Kad je Šri Muruganar na taj način izrazio svoj duboki osjećaj nedostojnosti, pogledom milosti Šri Bhagavan je zasjao u njegovom srcu učinivši da mu um procvjeta i omogućivi mu da napiše veliko djelo *Šri Ramana sannidhi murai*, za koje je u kasnijim godinama sam Šri Bhagavan izjavio da je jednako Šri Manikkavaćakarovom *Tiruvaćakamu*.

Šri Ramana sannidhi murai je zbirka s više od 120 pjesma koje je Šri Muruganar napisao u slavu Šri Bhagavana, a mnoge od njih su napisane u istom stilu i metrici kao i pjesme iz *Tiruvaćakama*. Među pjesmama u *Tiruvaćakamu* postoji jedna pjesma od 20 stihova nazvana '*Tiruvundiyan*' u kojoj Manikkavaćakar pjeva o nekim *lilama* ili božanskim igrarama koje igra Gospod Šiva. Stoga, 1927. godine, kad je Šri Muruganar počeo pisati pjesmu '*Tiruvundiyan*' u slavu Šri Bhagavana, odlučio je slijediti istu temu koja se nalazi u Manikkavaćakarovom '*Tiruvundiyaru*' i tako je počeo pjevati o različitim *lilama* koje igraju razni bogovi, smatrajući sve bogove za Šri Ramanu.

Jednom su aspiranti upitali Šri Sadhu Oma, 'Kavyakantha Ganapati Šastri je objavio da je Šri Bhagavan utjelovljenje ili avatar Gospoda Subrahmanye. Drugi aspiranti kažu da je Šri Bhagavan utjelovljenje Gospoda Šive. Koje je Šri Muruganarovo mišljenje? Prema njemu, Šri Bhagavan je bio utjelovljenje kojih bogova?' Na to je Šri Sadhu Om sa smiješkom odgovorio, 'Prema Šri Muruganaru, u stvari je obrnuto. Njegovo je uvjerenje bilo da su svi bogovi utjelovljenja ili manifestacije Šri Bhagavana.' Ovo uvjerenje je Šri Muruganar predivno izrazio pjesmom '*Tiruvundiyan*'.

Nakon što je stekao znanje o Jastvu putem Šri Bhagavanove milosti, Šri Muruganar je direktnim iskustvom znao da je Šri Bhagavan neograničena vrhunska Stvarnost, i da su svi bogovi i božanske pojave zaista utjelovljenja te iste vrhunske Stvarnosti. Iako se vrhunska Stvarnost može objaviti u bilo kojem broju božanskih imena i oblika, najviša od tih objava je ime i oblik *sadgurua*. Bivajući primjerom aspirantom, Šri Muruganar je bio privučen jedino predanosti imenu i obliku svog *sadgurua*, Bhagavana Šri Ramane.

Nije da ne znam da su svi bogovi, za koje se čini da su mnoštvo, zapravo samo pojavnosti jedne Stvarnosti. Iako to znam, među svim bogovima, moj um je u ljubavi privučen samo Šivi-Ramani.

Tako pjeva Šri Muruganar u *Šri Ramana sannidhi muraiju*, u trećoj knjizi, stih 1023. Stoga, čak i kad je imao priliku pjevati o *lilama* nekih od imena i oblika u kojima se vrhunska Stvarnost manifestirala, mogao je pjevati o tim imenima i oblicima samo kao raznolikim pojavama njegovog Gospodara i *sadgurua*, Šri Ramane.

Tako u 'Tiruvundiyaru' Šri Muruganar pjeva o *lilama* Gospoda Vinyake, Gospoda Subrahmanye, Gospoda Višnua i Njegovim različitim utjelovljenjima poput Šri Rame i Šri Krišne, Gospoda Šive, Gospoda Buddhe i Gospoda Isusa Krista, smatrajući da su svi ti bogovi manifestacije Šri Ramane. 'Tiruvundiyar' je podijeljen u dva dijela, od kojih se prvi sastoji od 137 stihova (*Šri Ramana sannidhi murai*, stihovi 1277-1413) koji pričaju o *lilama* raznih bogova koje su navedene u hinduskim *Puranama*, a drugi se sastoji od 7 stihova (*Šri Ramana sannidhi murai*, stihovi 1414-1420) koji pričaju o Gospodu Buddhi koji podržava *dharma* suošćenja (stihovi 1-5) i o patnji Gospoda Isusa Krista tijekom razapinjanja zbog okajanja grijeha drugih (stihovi 6-7).

U prvom dijelu 'Tiruvundiyara' Šri Muruganar pjeva o tome kako Gospod Vinayaka lomi osovinu kočije svog oca (1-2), o Gospodu Subrahmanayi i podčinjenju Brahminog ega (3), davanju *upadeše* Gospodu Šivi (4-9) i igranju s Gospodom Višnuom (10-11), o tome kako je Gospod Višnu ubio Hiranayu (12) i darovanju milosti Mahabaliju (13-16), o tome kako je Šri Rama bio milostiv prema Ravani (17), o tome kako je Šri Krišna podučavao Arjunu dužnosti (18), i o tome kako je Gospod Šiva popio otrov (19), podčinio Kali svojim plesom (20-21) trganju jedne od Brahminih glava (22), ubojstvu Andhakasure (23), paljenju *Tripurasura* pukim smijehom (24-34), kažnjavanju Dakše (35-36), uništenju Jalandhasure (37), deranju slonove kože (38), paljenju Kame (39-51), udaranju Yame (52-62), pokazivanju suošćenja prema Ravani (62-66), blagoslivljanju Brahme i Višnua kad su Ga obožavalici u obliku Annamalaija (Arunaćale), nakon što nisu uspjeli doći do Njegove Glave i Stopala (67-69), i konačno prosvjetljivanju asketa iz šume Daruka (70-137). Dok je pjevao o ovim *lilama*, Šri Muruganar o njima pjeva kao o *lilama* Šri Ramane, koji se manifestirao u obliku svih tih raznih bogova.

U kontekstu posljednje *lile* o kojoj se piše u prvom dijelu 'Tiruvundiyara' nastalo je djelo *Upadeša saram* (*Upadeša undiyar*). Nakon što je od 70 do 120 stiha pjevao o tome kako se Šri Ramana, u obliku Gospoda Šive, pojavio u šumi Daruka da podčini ponos asketa (tapasvina) koji su tamo boravili i donese im put oslobođenja. Šri Muruganar je došao do točke gdje im Gospod Šiva treba dati duhovno učenje (*upadešu*). Misleći kako bi s njegove strane bilo pogrešno odlučiti o suptilnim detaljima učenja koje je Gospod Šiva dao asketima da bi ih uzdignuo iz njihove trenutne zrelosti, u kojoj su bili zaslijepljeni vezanošću na put ritualnog djelovanja ili karne, i da im postepeno uzdigne umove sve dok ne budu zreli da

zakorače po direktnom putu oslobođenja, Šri Muruganar se molio svom *sadguruu*, Bhagavanu Šri Ramani, da razotkrije suštinu učenja koja je On sam dao asketima u tim davnim danima, kad se među njima manifestirao u obliku Gospoda Šive. Odgovarajući na iskrenu molitvu Šri Muruganara, u stihovima 103 do 132 prvog dijela 'Tiruvundiyara' (*Šri Ramana sannidhi murai*, stihovi 1379 do 1408) Šri Bhagavan je napisao suštinu *upadeše* koji je Gospod Šiva dao asketima iz šume Daruka.¹

Da bismo razumjeli sadržaj *Upadeše saram*, a pogotovo sadržaj prvih petnaest stihova, važno je da pročitamo i pažljivo promislimo oko *upodghatama* (početnih stihova) i suštine priče koju on sadrži. Iako su u *Puranama* askete koji su živjeli u šumi Daruka opisani kao *rišiji* koji su izvodili *tapas* ili pokore, koje je zaista bilo stanje njihova uma, koju vrstu *tapasa* su izvodili, i što je to što su željeli postići ili dobiti putem njihovog *tapasa*?

Ovi takozvani *rišiji* slijedili su put *karma* karme ili ritualnog djelovanja zbog ispunjenja privremenih želja, što je put propisan u *Purva Mimamsi*, tradicionalnoj filozofskoj školi koja se bavi tumačenjem i praksom *Karma kande*, dijela *Veda* koji se odnosi na ceremonije i žrtvene obrede. Ne znajući da je istinski cilj života oslobođenje ili gubitak individualnosti, pokazivali su svoje neznanje djelima kao što su izvođenje raznih vrsta *yaga* i *yagni* (žrtvenih obreda), čime su tražili moći, *sidhije* i druge izvore materijalnog uživanja u ovom svijetu i u idućem. Pošto su bili vješti u izvođenju takvih žrtvenih obreda i korištenja drugih tehnika poput mantri, *yantri* i *tantri* postali su opijeni samo-zavaravanjem. Njihov je ponos oko moći i efikasnosti njihovih karmi ili ritualnih djelovanja bio toliko velik da su povjerovali da ne postoji drugi Bog osim karme.

'Karma je od najveće važnosti. Napori koje činimo u izvođenju karmi imaju moć da donesu vlastiti plod; one moraju donijeti plod; čak ih ni Bog ne može spriječiti da donesu plod. Zbog toga se ne trebamo brinuti oko bilo kojeg boga osim naših karmi' – takav je bio njihov arogantan stav.

Iako ih se u *Puranama* pristojno naziva *rišijima*, stanje njihova uma otkriva da su u stvari oni samo aspiranti u prvom razredu *bhakti* škole o kojem se govori u drugom poglavlju drugog dijela *Puta Šri Ramane*. Mogu li karme koje su izvodili s ciljem ispunjenja njihovih sebičnih želja biti nazvane stvarnim *tapasom*? Kao što je Šri Bhagavan otkrio u tridesetom stihu *Upadeše saram*, stvarni *tapas* je ništa drugo nego potpuno utonuće/rastvaranje ega ili osjećaja odvojenog postojanja, čiji je oblik osjećaj 'Ja sam tijelo', koje daje osjećaj da smo onaj koji djeluje, osjećaj 'Ja djelujem'.

Kad su asketi na taj način daleko odlutali od puta koji vodi do stvarnog cilja stanja bez ega, nije li dužnost svemilostivog vrhovnog Gospodina bila da im ukaže na pogrešnost njihovih načina i da ih uputi nazad na ispravan put? Stoga se vrhovni Gospodin pojavio u obliku prosjaka i pomogao im je da shvate da su i njihova najmoćnija djela nemoćna pred Njim. Tako je njihov ponos bio podčinjen te su Ga molili za spas.

---

¹ Dok je napisao ovih trideset stihova, što je napravio u jednom komadu, Šri Bhagavan je sa Šri Muruganarom detaljno razmotrio sve ideje koje su trebale biti iznijete jedna nakon druge u pomno uređenom i uravnoteženom slijedu, i tijekom tih razgovora nastale su skice stihova 16, 28 i 30 koje je Šri Muruganar sastavio i onda ih je Šri Bhagavan revidirao. To nam pokazuje koliko je bliska bila suradnja između Šri Bhagavana i Šri Muruganara dok su zajedno radili.

Znajući kako su umovi asketa postali grubi (nekvalificirani, nesposobni) i neprofinjeni zbog njihove dugotrajne privrženosti karmi, Gospod Šiva je znao da će ih biti nemoguće odmah dovesti do puta Samo-ispitivanja, koji je jedini direktni put do oslobođenja. Stoga ih je morao zaobilazno i postupno voditi do puta Samo-ispitivanja. Zbog toga je Šri Bhagava u prvi petnaest stihova sažeо puteve *niškamya* karme, *bhakti* i *yoge*, kojima je Gospod Šiva isprva morao podučavati askete da bi njihove umove postepeno uzdignuo na nivo zrelosti koji je potreban da bi shvatili da se oslobođenje, u konačnici, može steći jedino putem Samo-ispitivanja. Šri Bhagavan je tek nakon što je sažeо te puteve mogao, počevši sa stihom 16, sažeto iznijeti put Samo-ispitivanja, koji je istinski put *jñane*.

Zahvaljujući nepoznavanju priče koja je dovela do pisanja *Upadeše saram*, ili zbog nedovoljo dubokog promišljanja o vezi koja postoji između te priče i sadržaja *Upadeše saram*, mnogi su aspiranti pogrešno pretpostavili da je *Upadesa undiyar* odnosno *Upadeša saram* suština učenja Šri Ramane. Međutim, iz gore navedenih činjenica čitatelju će biti jasno da Šri Bhagavan nije napisao ovo djelo s namjerom da iznese suštinu Svojih učenja, već samo s namjerom da iznese suštinu učenja koja je Gospod Šiva u davnim danima dao asketima iz šume Daruka sukladno njihovom stupnju zrelosti.

Kao što je Šri Bhagavan običavao reći, duhovna učenja se moraju uvijek dati na način da budu u skladu sa sposobnošću razumijevanja i zrelošću pojedinaca kojima su dane². Pošto su askete kojima je Gospod Šiva dao učenja morali biti uzdignuti s vrlo niskog stupnja duhovne zrelosti, On je morao započeti davajući im učenja koja će biti unutar njihove sposobnosti razumijevanja i stavljanja u praksu, i onda ih je postepeno morao voditi od nižih metoda duhovne prakse poput *puje*, *jape*, *dhyane* i *pranayame* prema najrafiniranijim metodama prakse odnosno Samo-ispitivanju ili Samo-pozornosti.

Dakle, sve *sadhane* ili metode duhovne prakse koje je Šri Bhagavan iznio u *Upadeši saram* ne bi trebalo shvatiti kao Njegova direktna učenja. Iako je istina da je Šri Bhagavan tijekom života davao različite upute koje se tiču skoro svake vrste duhovne prakse u svrhu raščišćavanja sumnji onih koji su već slijedili te prakse i koji još nisu bili spremni da stupe na direktni put Samo-ispitivanja, što je stvarno bila središnja tema i suština Njegovih učenja? Može li se reći da *puja*, *japa*, *dhyana* i *pranayama* oblikuju dio centralne teme Njegovih učenja? Da li se Šri Bhagavan pojavio na zemlji da nas poduci takvim duhovnim praksama?

Iako je Šri Bhagavan nesumnjivo prihvatio vrijednost takvih duhovnih praksi kao indirektnih i zaobilaznih sredstava/načina, koja, ako ih se radi s predanošću, prije ili kasnije dovedu aspiranta do direktnog puta samo-ispitivanja (kao što je Bhagavan naznačio u trećem stihu *Upadeše saram*), glavna svrha Njegovog ljudskog oblika u današnjem vremenu nije samo da odobri takve drevne indirektne prakse. Glavna svrha Njegova života je bila da poduci svijet ispravnoj metodi rada na jednostavnom i direktnom putu Samo-ispitivanja, koji nije samo jedini put koji pojedinca vodi do namjeravane Samospoznanje, nego je to također i duhovni put koji je najpogodniji za racionalnu i znanstvenu narav modernog čovjeka. Zato Šri Bhagavan naglašava put Samo-ispitivanja, koji je prečica koja zaobilazi potrebu za svim drugim duhovnim praksama.

² Razgovori sa Šri Ramana Maharsijem, razgovor 107:

'Yogi je kasnije pitao: Na koji način bi trebalo potaknuti duhovno uzdizanje ljudi? Kakve im upute treba dati?

M: One se razlikuju prema naravi pojedinaca i prema duhovnoj zrelosti njihovog uma. Ne može biti nikakvih uputa za sve.'

Godine 1928., jednu godinu nakon pisanja *Upadeše saram*, Šri Muruganar je molio Šri Bhagavana, 'Milostivo nam razotkrij prirodu stvarnosti i način kako da je dosegnemo tako da bismo mogli biti spašeni' (*Ulladu narpadu*, uvodni stih 1), na što je Šri Bhagavan napisao *Ulladu narpadu* u kojem je izložio samo put Samo-ispitivanja i u kojem je u samo par napomena spomenuo druge puteve poput *puje*, *jape*, *dhyane* i *pranayame*. Dakle, stvorna suština Šri Bhagavanovog učenja je samo put Samo-ispitivanja, koji je izložio i u *Ulladu narpaduu* i u posljednjih petnaest stihova *Upadeše saram*.

U prva dva stiha Bhagavan počinje govoreći da *kamya*-karne ili djelovanja zbog ispunjenja privremenih želja neće voditi do oslobođenja već će činitelja samo još više uroniti u ocean karne ili djelovanja. U trećem stihu uči da djelovanje može biti korisno na putu do oslobođenja samo ako je učinjeno bez bilo kakve želje za njegovim plodovima i s devocionalnim stavom predavanja plodova djelovanja Bogu. U stihovima 4 do 7 uči razne oblike djelovanja bez želje ili *niškamya* karmu, pojmenice *puju* (obožavanje Boga), *japu* (ponavljanje mantre ili imena Božjeg) i *dhyani* (meditaciju na ime ili oblik Boga), koje se čine tijelom, govorom i umom od kojih je svaka sljedeća efikasnija od prethodne. Onda u stihu osam kaže da je bolje meditirati na Boga kao na identičnog sebi nego meditirati na Boga kao različitog od sebe i stoga otkriva kako putevi *niškamya puje*, *jape* i *dhyane* moraju u konačnici voditi do puta Samo-ispitivanja ili Samo-pozornosti. Nakon što je došao do te točke, u stihu devet Šri Bhagavan objavljuje da je prebivati u svom vlastitom istinskom stanju jednostavnog bivanja, koje je dobiveno snagom *ananyabhave* ili Samo-pozornosti i koje transcendentira meditaciju, istina o vrhunskoj predanosti ili *para-bhakti*. Tako u stihovima 3 do 9 Šri Bhagavan otkriva kako put djelovanja bez želje za plodovima (*niškamya karma*) i predaja (*bhakti*) vode do puta Samo-pozornosti, koji utemeljuje pojedinca u stanju prebivanja u Sebi, što je istinsko stanje oslobođenja. Stihom deset Šri Bhagavan završava ovaj niz stihova govoreći da prebivati u Sebi (Jastvu), nakon utonuća u izvor iz kojeg se pojedinac pojavio kao činitelj djelovanja, nije samo suština karma yoge i *bhakti* yoge, što je opisano u prethodnim stihovima, nego i suština *raja* yoge i *jñana* yoge, kao što je opisano u stihovima koji slijede.

U stihovima 11 do 15 Šri Bhagavan poučava suštinu puta *raja* yoge. U stihovima 11 i 12 uči da je kontrola daha ili *pranayama* pomagalo koje je efikasno obuzdava um, a u trinaestom stihu upozorava da postoje dvije vrste utonuća uma, jedno je privremeno a drugo trajno. Pomoću *pranayame* može se postići samo privremeno utonuće uma, pa Šri Bhagavan u četrnaestom stihu uči da bi tako obuzdan um trebalo usmjeriti na jedini put spoznaje Jastva, jer samo će onda doći do trajnog utonuća ili *mano-nase*. Tako Šri Bhagavan otkriva da put *raja* yoge također mora voditi do puta Samo-ispitivanja da bi omogućio dostignuće konačnog cilja – oslobođenja. Šri Bhagavan završava drugi niz stihova petnaestim stihom u kojem kaže da za yogija čiji je um na taj način bio uništen i stoga prebiva kao Stvarnost nema više djelovanja koja bi činio, zato što je dostigao svoje prirodno stanje.

Tako, iako u stihovima 3 do 15 Šri Bhagavan odobrava vrijednost *niškamya puje*, *jape*, *dhyane* i *pranayame*, On ne prihvata bilo koju od tih *sadhana* kao zamjenu za Samo-ispitivanje. U ovim stihovima On svaku od tih *sadhana* smješta na njeno pravo mjesto, i otkriva kako svaka od njih u konačnici mora voditi pojedinca do direktnog puta Samo-ispitivanja da bi omogućila pojedincu da dostigne konačni cilj znanja o Sebi ili oslobođenje.

Nakon što je sažeо puteve karma yoge, *bhakti* yoge i *raja* yoge u prvih petnaest stihova, Šri Bhagavan u potpunosti posvećuje posljednjih petnaest stihova izlaganju puta *jñana* yoge, za koji kaže da je ništa drugo nego direktni put Samo-ispitivanja, praksa bavljenja s 'ja' i spoznaje istinske prirode 'Ja'.

Prijevod *Upadeše saram*³ od riječi do riječi, koji je dan u ovoj knjizi, napravio je pokojni Swami Šri Sadhu Om, koji je bio jedan od najistaknutijih Šri Bhagavanovih učenika i blizak suradnik Šri Muruganara. Gornji uvod i bilješke koje prate svaki stih su napisane od mene, ali se uglavnom temelje na objašnjenjima koja je dao Šri Sadhu Om. Šri Sadhu Om je napisao tamilski komentar *Upadeše saram* koji se zove *Upadeša undiyar vilakkavurai* u kojem je dao detaljne komentare na svaki stih. Ovi komentari nisu još prevedeni na engleski, ali ako je to volja Šri Bhagavana mogli bi biti prevedeni i uključeni u sljedećem izdanju ove knjige.

Dok čitaju značenja za svaku riječ koja su dana u ovoj knjizi, čitatelji koji znaju tamislko pismo primjetit će da se na kraju drugog i trećeg retka svakog stiha pojavljuje riječ *undipara* (உந்தீபற) koja nije prevedena na engleski (hrvatski). Ova riječ je zapovjedni oblik glagola koji doslovno znači 'skoči i leti', i koja se koristila u drevnoj igri koja se vjerovatno sastojala od skakanja i pjevanja. Pjesma '*Tiruvundiyar*' koju je napisao Manikkavačakar se vjerovatno pjevala dok se igrala ta igra, i stoga je on usvojio metriku u kojoj se ta riječ pojavljuje na kraju drugog i trećeg retka svakog stiha. Ta riječ se prilikom prevodenja tretirala kao eksplativ odnosno riječ koja je dodana samo radi metričke dopune stiha, iako vrijedi primijetiti činjenicu da ta riječ daje radostan i razigran duh dubokim duhovnim učenjima koja Šri Ramana Bhagavan daje u *Upadeši saram*.

Šri Ramanarpanamastu

Prijevod na hrvatski: Stanislav Delić – Ananta

Korigirao: Swami Brahmajñanananda

---

³ Napomena: uz hrvatski prijevod, ispod svakog stiha glavnog teksta, uz transliteraciju, nalazi se Šri Ramana Maharšijev prijevod teksta s tamilskog na sanskrtski

Komentar Swamija Brahmajñananande na Uvod Michaela Jamesa

Upadeša saram znači *Srž Učenja* ili *Suština spiritualnih pouka/instrukcija*. *Upadeša* znači *Učenje/upute*, a odnosi se na duhovno vodstvo i pomoć spiritualnog učitelja date njegovim studentima. *Uvod* ovog prijevoda *Upadeše saram* sadrži neke zamisli/koncepte o Sebe-istraživanju (*Atma-vičarana*) koje bi čitatelja mogle navesti na krive zaključke. Svoj komentar sam napisao da bih prevenirao mogućnost da nosite sa sobom pogrešan opći dojam koji ste možda stekli o atma-vičari.

Atma-vičara je pojedinčevu kontemplativno traganje za svojom istinskom prirodom. Tko si Ti? Istina o našoj pravoj prirodi je neobjasnjava; ne možemo je opisati riječima, ali možemo ukazati na nju. Naše istinsko Jastvo (*atman*) je čista svijest (*brahman*) koja nije dio nečeg i ne sastoji se od dijelova. Brahman je punina svijesti koja je nedjeljiva i bez supstance, suptilnija od praznine. To je sveuključujuća nadosobna svijest koja nadilazi i neznanje i znanje.

Oslobodenje/Spasenje podrazumijeva rastvaranje svoje prividno izdvojene individualnosti (ega ili iluzornog "ja") u totalitetu besmrtnе svijesti (*brahman*, bezoblični aspekt Boga) koja ne podliježe promjenama i nadilazi parove suprotnosti koji sačinjavaju um (svijet misli) i univerzum. Led, snijeg, kiša, rosa, oblaci, magla – sve se to svodi na vodu. Na sličan način su sva imena i forme u suštini čista svijest.

Bog je JA u osnovi svih "ja"; Bog nije zasebno "ja", nego JA svih "ja". To znači da u svijesti nema drugih; u čistoj svijesti ne postoji niti iluzorno "ja" niti iluzorni drugi. Mala "ja" drugih su iluzija, a i svako Tvoje separirano/izdvojeno "ja" je isto tako iluzija. Je li vas to jedan te isti Bog s jedne strane podržava kroz istinske prijatelje i s druge strane vam čini život "zanimljivijim" kroz tzv. neprijatelje?

Bog je i u jednima i u drugima, ali se ne bismo smjeli jednakom ponašati prema svima jer kravama, guskama i mačkama ne paše ista hrana. Naš um mora uvažavati raznolikost/različitost u jedinstvu, ali u srcu trebamo njegovati osjećaj svejedinstva. I malecno/majušno ti i maleni drugi ste iluzija, a nedjeljiva svijest u osnovi malog tebe i malenih drugih je vječna istina. Bog je u svima i u svemu... Sve postojeće, sve što jest – jest Bog.

Kako oslobođiti Duh iz lampe zvane tijelo? Kako oslobođiti labuda iz boce? Labud je (već) vani. Labud je i unutra i vani. *Unutra i izvan* – to su samo zamisli uma. Parovi suprotnosti su maštarije uma, koji tijekom fizičkog života djeluje i kroz vaš mozak. U svijesti nema podjele na unutra i van niti bilo kakvih drugih podjela. Vaše istinsko biće je čista svijest, sveprožimajuća i sveobuhvatna svijest. Ona je oduvijek slobodna i zauvijek slobodna; ona ne može biti sputana. Takva svijest jest Bog.

Kad Michael James piše "*stvarna suština Šri Bhagavanovog učenja je samo put Samo-ispitivanja*", neupućeni čitatelj bi mogao pomisliti da je Ramana Maharši sve druge spiritualne puteve smatrao inferiornim. Premda je Bhagavan Šri Ramana Maharši ukazivao na Samo-ispitivanje (*Atma-vičaru*) kao na najbržu metodu za postizanje duhovnog oslobođenja/samorealizacije, on je i *bhakti* (ili put predaje Bogu) smatrao jednakom vrijednim.

Put Samo-ispitivanja je usmjeravanje pažnje na izvoriste vlastitog "ja" kako bismo se stopili s tim izvorom. Neznanje se može ukloniti i postojanom predanošću svojem božanstvu ili sadguruu. Prihvatajući bez ikakvog psihičkog otpora sve što se događa, i ne očekujući nešto zauzvrat (ne priželjkajući čak ni oslobođenje), u pojedincu se razvija svjesnost da ne postoji zasebno "ja" koje bi se predalo.

Međutim, sve dok je netko podložan prividu ega (izdvojenog "ja"), ne bi bilo mudro da sadgurua promatra kao sebe, jer bi ga to navelo da povjeruje da je jednak sadguruu. Umišljanje istovjetnosti sa sadguruom je zabluda ega, a istinsko jedinstvo sa sadguruom je stanje bez ega. Stanje bez ega nije praznina/ništavilo, nego punina svijesti. A u istinski

nedualnoj svijesti nema iluzije drugotnosti (nema tzv. drugih pojedinaca) jer ne postoji odvojeno "ja".

"Ja" i "moje" su sastavni dijelovi uma, a um ne može ovladati samim sobom; samo Bog to može. Odričući se bespomoćnog "ja" i "moje", i prepuštajući svemoćnom Gospodinu da upravlja vašim umom i tijelom, iluzija nestaje i preostaje samo vrhovna stvarnost/realnost. Bog i Božja ljubav su nerazdvojni. Kad Ga volite zbog Njega samoga, mnoštvo misli svodi se na jednu jedinu bogo-misao te se naposljetku uzdižete u svjesno bezmisaono stanje.

Supersvjesno bezmisaono stanje duha je ujedno i bhakti i mukti (mokša, nirvana, nestanak iluzije odvojenog "ja"). Ramana Maharši je rekao da je *bhakti jñana mata* (tj. da je predanost majka spoznaje) i da se potpuna predanost ne razlikuje od *jñane*, spoznaje ili spiritualnog oslobođenja. Obožavajući ono što nadilazi njegovo limitirano "ja", posvećujući se Tome, predajući se Tome, pojedinac postaje To. To je samospoznaja, ili bogospoznaja.

Bez dovoljno posvećenosti svom najuzvišenijem cilju, pojedinac nije sposoban prakticirati ni tzv. niže metode samospoznaje, a kamo li više/naprednije. Korektno izvođenje primjerice mentalne mantra-jape (ponavljanje mokša-mantre), može biti puno efikasniji put ka spasenju/oslobođenju, nego traljavo izvođenje atma-vičare. Ono što rade početnici koji pokušavaju raditi atma-vičaru uvelike se razlikuje od onoga što je kao atma-vičaru prakticirao Ramana Maharši.

Uostalom, zašto bismo taj jedan jedini put, krajnji/najviši put u kojeg se poput pritoka slijevaju svi putevi, morali nazvati baš atma-vičarom? Prebivajući svjesno u bezmisaonom stanju, Ja nemam osjećaj "ja" niti se pitam "Tko sam ja?" ni "Odakle se pojavljuje 'ja'?" Možete reći da sam se vratio u svoj praizvor (praizvor svega), a isto tako možete reći da sam se pretopio sa sveoceandom nedjeljive svijesti u kojeg uviru rijeke svih želja i misli (odnosno, cjelokupno postojanje). I jedno i drugo je podjednako točno.

Kada se koncentrirao na međuobrvni centar prije ulaska u Nirvikalpa samadhi, Ramakrišna Paramahamsa se nije pitao tko to zuri u centar između obrva. Jednostavno je zaronio u To i To ga je upilo u Sebe. Na sličan način kako podučavam atma-vičaru, podučavam i npr. nadavičaru (otkrivanje mentalne tišine u osnovi mentalnih zvučnih vibracija) i prana-vičaru (otkrivanje izvora i uvira suptilnog daha) kao jednakovrijedne spiritualne tehnike. Uostalom, i sam Ramana je rekao da um i dah izviru iz istog izvora, i da otkrivajući izvor dah otkrivamo izvor ideje/osjećaja "ja".

Prema tome, ne bismo smjeli zaključiti da je Ramana Maharši bio toliko isključiv da je sve druge tehnike spiritualnog razvoja, koje nisu atma-vičara, smatrao inferiornim atma-vičari. Kontinuirana praksa svjesne relaksacije, u kojoj otpuštamo sve misli, s vremenom će nas također zagnjuriti u To, nepovratno potopivši ego u Tome. Tada, zanemarivši sva postojanja i nepostojanja (uključujući prazninu), jednostavno ostanite svjesni da ste svjesni. To je atma-vičara, ili atma-vičarana.

Zapravo se ego niti vraća svom izvoru niti se pretapa s neograničenim oceanom čiste svijesti. Ego zapravo ne čini ništa; on čak ni ne postoji. Jednostavno Božja Milost rastvorí privid postojanja ega (ograničenog "ja"). Ipak, duhovni aspirant se treba pripremiti za To. U tom kontekstu je dobrodošla onakva sadhana za kakvu je aspirant trenutačno sposoban. Nemojmo podcjenjivati značaj tzv. "nižerazredne" sadhane jer nas upravo tzv. niža sadhana priprema za višu sadhanu. Nema kuće bez temelja.

Individua svoj konačni cilj (puna samorealizacija, trajna bogorealizacija) ne može postići nikakvim voljnim naporom, ali to vam ne bi smjelo biti izgovor za lijenos. Voljnim/namjernim predavanjem i voljnim/hotimičnim samoispitivanjem trebate "pripremiti teren" za spoznaju svoje božanske prirode i otvoriti se za Milost koja oslobađa. Naposljetku ćete otkriti da je i vaš voljni napor zapravo bila Milost Svevišnjeg, a ne voljni napor ega.

Ako se atma-vičara shvati kao čista svijest izravno (bez posrednika, bez procesa) svjesna čiste svijesti, onda je ona doista vrhunska spiritualna tehnika. Međutim, svijest kontinuirano

svjesna svijesti nije samo tehnika-metoda-put; to je bezgranična svijest vječno svjesna sebe, a to je zapravo krajnji cilj (*mano-nasa, sahaja nirvikalpa samadhi*). U tom slučaju, otkrili ste vaše istinsko Jastvo kao nepromjenjivu svijest koja je u osnovi svih stvari, bića i pojava.

Jedna jedina svijest se prividno očituje kroz mnogobrojna imena-i-forme. Svjetlost te svijesti prožima i obuhvaća atome i galaksije te prosijava kroz minerale, biljke, životinje i cijelo čovječanstvo. Bezgranična svijest je realnost; imena-i-forme su iluzija. Činjenica da je nešto iluzija ne čini to lošim. Mađioničarske predstave i dramatični filmovi mogu biti zabavni. Međutim, nije zdravo ako iluziju/privid smatrati stvarnošću. Iluzije ne bi bilo bez iluzionista koji joj daje privid realnosti. To si Ti. Bez Tebe, ništa nije stvarno!

Zadržavanje sebe u bogo-svijesti neizdvajanjem sebe iz bogo-svijesti vrhunska je atma-vičara. Da bi spoznao Sebe, prakticiraj atma-vičaru koja je postojani (kontinuirani, bez prekida) glatki tijek svjesnosti (pažnje, pozornosti) prema bezobličnoj svijesti koja je njezin izvor. Da bi to mogao, trebaš prvo sabrati um u umu. Um nije mozak, um je Duh. To znači da moraš zaboraviti na fizičko tijelo i okolinu, tj. neophodno je da postigneš pratyaharu (da pažnju eksternaliziranu kroz osjetila svjesno povučeš s vanjskog svijeta u nefizički svijet). Da bi se za to sposobio, reguliraj svoje ponašanje: svoje disanje, svoju seksualnu energiju, svoj govor, svoju prehranu, svoje povezivanje s drugim ljudskim bićima...

p.s.:

Prihvatio sam molbu da napišem ovaj Komentar pa sam to i napravio. Poslije sam pročitao tumačenja 30 stihova Upadeše saram i shvatio da je već sve dovoljno dobro objašnjeno pa ovi moji komentari na Uvod Michaela Jamesa zapravo nisu bili neophodni. Nadam se da će oni ipak doprinijeti čitateljevom boljem razumijevanju. Suština mojih komentara je da bez odobrenja svog sadgurua (sat-gurua, spiritualnog učitelja) spiritualni aspirant ne bi smio napuštati dosadašnju sadhanu (spiritualnu praksu koju mu je propisao njegov sadguru) te umjesto nje prakticirati atma-vičaru onako kako on to zamišlja da je ispravno. Međutim, ako ste sposobni za atma-vičaru, vaš sadguru će vas u tome podržati.

Ja preporučujem atma-vičaru, ali ona trenutačno možda nije najbolja moguća praksa za vas. Što ako atma-vičara zasad nije najbrži mogući način spiritualnog napretka za vas? Prakticirajući neke druge tehnike spiritualnog razvoja, s vremenom ćete stići do stupnja na kojem će vam atma-vičara biti posve razumljiva i laka za pravilno prakticiranje. S druge strane, premda na trenutačnom nivou bića možda niste kadri prakticirati atma-vičaru kako treba, ona je takoreći samokorektivna tehnika pa biste je s vremenom prakticirali sve ispravnije. Tko se to nastoji vratiti svojem pravizvoru? Odakle se pojavio taj "ja"?

UPADEŠA SARAM ***(UPADEŠA UNDIYAR)***

Payiram – Uvodni stih

கன்மமய நீர்ந்துகதி காண நெறிமுறையின்
மன்மமல குய்ய வழங்குகெகனச் - சொன்முருகற்
கெந்தைரம ணன்றொகுத் தீந்தா னுபதேச
வுந்தியார் ஞானவிளக் கோர்.

Znaj da je *Upadeša saram* svjetlost znanja (*jñane*) koju je naš otac Ramana ispjевao i darovao Muruganaru, koji je preklinjao, '(Milošcu) razotkrij tajnu duhovne prakse (*sadhane*) tako da (ljudi) ovog svijeta mogu postići oslobođenje i biti spašeni odustajući od zablude djelovanja (*karme*).

Bilješka: Ovaj stih nije dio 'Tiruvundiyara' nego ga je odvojeno napisao Šri Muruganar u obliku uvodnog stiha *Upadeše saram*.

Upodghatam – Početni stihovi

1. தாரு வனத்திற் றவஞ்செய் திருந்தவர்
பூருவ கன்மத்தா வுந்தீபற
போக்கறை போயின ருந்தீபற.

Oni koji su činili pokore (*tapas*) u šumi Daruka, jurili su u svoju propast putem (slijedeći put) *Purva-karme*. ('Tiruvundiyar' 1.70)

Bilješka: Ovdje *Purva-karma* znači put *kamya-karme* (djelovanja poduzetih u svrhu ispunjenja svjetovnih želja), što je put koji je propisan od Purva Mimamse, tradicionalne škole misli koja interpretira *Vede* na svoj vlastiti način, naglašavajući samo *Karma kandu* (dio *Veda* koji podučava put ritualnog djelovanja). Ova škola misli uzdiže djelovanje ili karmu na nivo takve značajne važnosti da, kako je izraženo u sljedećem stihu, ide toliko daleko da poriče postojanje ikakvog Boga osim karme, odnosno, osim djelovanja koja pojedinac čini. Ovu doktrinu, koja kaže da ne postoji Bog osim karme, Šri Bhagavan je empatično opovrgnuo u prvom stihu *Upadeše saram*.

2. கன்மத்தை யன்றிக் கடவு ஸிலையெனும்
வன்மத்த ராயின ருந்தீபற
வஞ்சச் செருக்கினா வுந்தீபற.

Zbog njihove obmanjive samo-uobraženosti postali su opijeni pretjeranim ponosom govoreći, 'Ne postoji drugi Bog osim karme'. ('Tiruvundiyan' 1.71)

Bilješka: Ono što slijedi je sažetak priče sadržane u stihovima 72 do 98 prvog dijela 'Tiruvndiyara'.

Dakle, da bi donio ovim zaluđenim asketima put oslobođenja (*mokšu*), Gospod Šiva je milostivo uzeo oblik prosjaka i ušao u šumu Daruka praćen Gospodom Višnuom, koji je uzeo oblik lijepo čarobne zavodnice (*Mohini*). Čim su ugledali čarobnu zavodnicu, askete preplavi požuda, koja je po svojoj prirodi bila toliko jaka da je mogla zbaciti s puta čak i najbestrasnije ljude usprkos bilo kojoj količini pokore (*tapasa*) koju su mogli učiniti, dok god ne steknu istinsko znanje o stvarnosti. Stoga su, zaboravljujući svoje dnevne obredne prakse (*nitya-karmanuštane*), asketi počeli slijediti čarobnu zavodnicu, ali uskoro im je izmakla i nestala. U međuvremenu, vidjevši prosjakov božanski sjaj, koji je bio sam Gospod Šiva, žene asketa su se zaboravile i počele ga slijediti. Saznavši za to, asketi su se mahnito razbjesnili i počeli izvoditi *abhićara-yagu* (žrtveni obred čija je svrha nanošenje zla drugima), iz koje su proizašli divlji tigar, slon, vatra, trozubac i slična oružja, koja su usmjerili na prosjaka da ga ubiju. Međutim, prosjak je ubio divlje životinje i nosio je njihovu kožu kao svoju odjeću, i držao je druga oružja poput trozupca i vatre u svojim rukama. Tako su asketi vidjeli da su čak i njihova oružja koja su proizašla iz te *yage*, koja je najmoćnija karma, bila učinjena beskorisnim u prisustvu prosjaka, i stoga su razumjeli da je on sam Bog.

3. கன்ம பலந்தருங் கர்த்தற் பழித்துச்செய்
கன்ம பலங்கண்டா ருந்தீபற
காவ மகன்றன ருந்தீபற.

Vidjevši da su plodovi djelovanja proizašli iz Boga (*karte*⁴ ili Činitelja), koji daje plodove djelovanja (*karma-phala*), i (stoga) izgubiše ponos. ('Tiruvndiyar' 1.99)

Bilješka: Kako je Bhagavan objasnio u prvom stihu *Upadeše saram*, djelovanje ne može donijeti plod (odnosno ne može dati željeni rezultat) osim i dok taj plod Bog ne dodijeli.

⁴ *karta* na tamilskom znači Moćni, a na hindiju znači Činitelj. Čovjek snuje, a Svemoćni Bog je autoritet koji određuje. U suštini, čovjeku se samo pričinjava da on nešto čini. Ego ništa ne čini; Bog je jedini Činitelj. (komentar Swamija Brahmajñananande)

4. காத்தரு ஸென்று கரையக் கருணைக்கண்
சேர்த்தருள் செய்தன னுந்தீபற
சீவனுப கேசமி துந்தீபற.

Kad su (u molitvi) naricali, 'Milostivo nas spasi', Šiva im udijeli pogled svoje Milosti i milostivo im daruje ove upute (*upadešu*). ('Tiruvundiyar' 1.100)

5. உட்காண் டொழுக வுபதேச சாரத்தை
யுட்காண் டெழுஞ்சுக முந்தீபற
வுட்டுன் பொழிந்திடு முந்தீபற.

(Pojedinčevim) upijanjem i slijedjenjem (ove) *Upadeše saram* (Esencije ili srži duhovnih uputa), iznutra će se pojaviti blaženstvo i sve će patnje biti uništene. ('Tiruvundiyar' 1.101)

6. சார வுபதேச சாரமுட் சாரவே
சேரக் களிசேர வுந்தீபற
தீரத் துயர்தீர வுந்தீபற.

Neka smisao/značenje (*saram*) uputa iz *Upadeše saram* uđe u naše srce; neka se stekne obilna radost; neka patnja prestane, neka prestane. ('Tiruvundiyar' 1.102)

Tekst

1. கன்மம் பயன்றால் கர்த்தன தாணையாற்
 கன்மங் கடவுளோ வுந்தீபற
 கன்மஞ் சடமதா ஒுந்தீபற.

கன்மம்	<i>kanman</i>	karma ili djelovanje
பயன்	<i>payan</i>	plod
தரல்	<i>taral</i>	daje
கர்த்தனது	<i>karttanadu</i>	od Boga (<i>karta</i> ili Činitelj)
ஆணையால்	<i>anaiyal</i>	kad je određeno
கன்மம்	<i>kanman</i>	karma
கடவுளோ	<i>Kadavulo</i>	može li (ona) biti Bog
கன்மம்	<i>kanman</i>	karma
சடம்	<i>jadam</i>	bez svijesti
அதால்	<i>adal</i>	pošto

*kañmam payañdraral karttāna dāñaiyāl
 kañmañ kañavulō vundīpara
 kañmañ jañamadā lundīpara.*

கர்த்தாஜ்யா பிராய்யதே ஫லம் ।
கர்ம கிஞ் பர் கர்ம தஜக்ம் ॥ १॥

*kartur ājñayā prāpyate phalam
 karma kiṁ param karma tajjadam*

Karma daje plodove kad Bog (*karta* ili Činitelj) tako odredi. Može li karma biti Bog, pošto karma nema svijest (*jada*)?

Bilješka: Riječ karma ovdje označava bilo kakvo djelovanje, bilo ono ritualno ili neko drugo, a riječ 'plod' (*payan* ili *phala*) označava uživanje ili bol koja je rezultat djelovanja i koju osoba koja djeluje mora iskusiti. Riječ *karta*, koja doslovno znači 'činitelj', ovdje označava Boga, koji je Činitelj, odnosno djelitelj plodova karme.

Djelovanje ili karma ne daje plodove sama po sebi već samo u skladu s Božjom zapovijedi. Odnosno, vrijeme i način na koji svako djelovanje daje plod nije određeno samim djelovanjem, već je određeno od Boga. Tako u ovom stihu Šri Bhagavan empatično pobija filozofiju Purve Mimamse, za koju su se zalagali askete u šumi Daruka i koja tvrdi da je plod nastao djelovanjem neovisan od Boga, i da ne postoji drugi Bog osim djelovanja (karme). Pošto djelovanje nema svijesti, kako ono može biti Bog?

2. வினையின் விளைவு விளிவுற்று வித்தாய்
 வினைக்கடல் வீழ்த்திடு முந்தீபற
 வீடு தரலிலை யுந்தீபற.

வினையின்	<i>vinaiyin</i>	od djelovanja
விளைவு	<i>vilaivu</i>	plod
விளிவுற்று	<i>vilivutru</i>	nakon što su nestali
வித்தாய்	<i>vittay</i>	u obliku sjemenki
வினை	<i>vinai</i>	djelovanje
கடல்	<i>kadal</i>	ocean
வீழ்த்திடும்	<i>vizhtidum</i>	učinit će da (pojedinac) padne
வீடு	<i>vidu</i>	oslobođenje
தரல்	<i>taral</i>	davanje
இலை	<i>ilai</i>	ne

*viṇaiyin viḷaivu viḷivutru vittāy
 viṇaikkādal viṛttiḍu mundīpara
 vīḍu taralilai yundīpara.*

க்ர்திமஹாடயீ பதனகாரணம் ।
஫லமஸாஶவத் தாதிநிரோயகம் ॥ २॥

*kṛti-maho-dadhau patana-kāraṇam
 phalama-śāśvataṁ gati-nirodhakam*

Nakon što su plodovi djelovanja nestali (bivajući doživljeni u obliku užitka ili boli), oni će, kao sjemenke u pojedincu, niknuti i uzrokovati da pojedinac opet padne u ocean djelovanja i (stoga) oni neće dati oslobođenje.

Bilješka: Kad posadimo sjemenku, ona naraste u drvo, a drvo daje plod. Ali plod se sastoji od dva dijela, jestivog dijela i sjemenki. Iako je jestivi dio ploda pojeden, preostaju sjemenke koje se razvijaju u novo drveće i daju još plodova.

Slična je stvar i s plodovima djelovanja ili karma-*phale*. Ako učinimo dobro djelo, u pravo će vrijeme njegov plod biti doživljen u nekom obliku uživanja, dok će plod činjenja lošeg djela biti, u pravo vrijeme, doživljen u nekom obliku boli. Bivajući tako doživljenima u obliku uživanja ili boli, plodovi djelovanja će nestati, poput pojedenog jestivog dijela ploda. Ali nestajući na taj način, plod djelovanja ostaje u obliku sjemenke, odnosno, u obliku težnje (*vasane*) ili sklonosti prema ponavljanju takvog djelovanja. Takvo sjeme ili težnje čine da pojedinac pada u ocean činjenja sve više i više djelovanja. Stoga plodovi djelovanja ne mogu dati nikakvo oslobođenje (*mokšu*).

3. கருத்தனுக் காக்குநிட் காமிய கன்மங்
 கருத்தைத் திருத்தியஃ துந்தீபற
 கவிவழி காண்பிக்கு முந்தீபற

கருத்தனுக்கு	<i>karuttanukku</i>	Bogu
ஆக்கும்	<i>akkum</i>	posvećeno ili ponuđeno
நட்காமிய	<i>nitkamiya</i>	bez želje (<i>niškamya</i>)
கன்மம்	<i>kanman</i>	djelovanje
கருத்தை	<i>karuttai</i>	um
திருத்தி	<i>tirutti</i>	pročistit će
அஃது	<i>ahtu</i>	to (djelovanje bez želje)
கதி	<i>gati</i>	oslobodenje
வழி	<i>vazhi</i>	put
காண்பிக்கும்	<i>kanbikkum</i>	pokazat će

*karuttaṇuk kākkuniṭ kāmiya kaṇmaṇ
 karuttai tiruttiyāk dundīpara
 gativari kāṇbikku mundīpara.*

இஶ்வரார்பித ஜெசயா கிர்தம் ।
விதஷாஷக் முக்தி-ஸாஷகம் ॥ 3॥

*īśvarārpitam necchayā krtam
 citta-śodhakam mukti-sādhakam*

Djelovanje bez želje (*niškamya karma*) posvećeno Bogu pročistit će um i pokazati put do oslobođenja.

Bilješka: Niti jedno djelovanje (karma), učinjeno tijelom, govorom ili umom, ne može dati oslobođenje. Ali ako je djelovanje učinjeno bez ikakve želje za njegovim plodom i s devocionalnim stavom predavanja plodova djelovanja Bogu, pročistit će i osposobiti um da shvati da je Samo-ispitivanje – koje nije djelovanje već mirnoća uma – jedini direktni put do oslobođenja. Stoga, u svjetlu riječi *gati vazhi kanbikkum* (pokazat će put do oslobođenja) na tamilskom, riječi *mukti sadhakam* (pomoćno sredstvo ili način oslobođenja) na sanskrtskom bi trebale biti shvaćene ne kao direktni način već kao indirektna pomoć za oslobođenje. Šri Bhagavan je običavao govoriti da koji god put slijedili, najmanje što trebamo napraviti je da u posljednjem trenutku krenemo direktnim putem Samo-ispitivanja ili Samo-pozornosti da bi spoznali Jastvo i stekli oslobođenje (*mukti*), jer 'Samo-ispitivanje (*atma-vičara*) jedino može razotkriti istinu o tome da ne postoji ni ego ni um' (*Maharšijevo evanđenje, knjiga dva, poglavlje jedan*).

U ovom stihu Šri Bhagavan počinje tumačenje karma yoge (puta djelovanja bez želja) i *bhakti* yoge (puta predanosti). Ovdje je važno zabilježiti da On ne uzima put karma yoge kao odvojen ili nezavisan od *bhakti* yoge. Osim ako plod pojedinčevog djelovanja nije punim srcem ponuđen Bogu zbog iskrene ljubavi za Njim, to djelovanje ne može biti smatrano za praksu karma yoge i stoga neće pročistiti um.

U sljedećih pet stihova Šri Bhagavan sažima razne prakse karma i *bhakti* yoge prema njihovoj vrijednosti, od najmanje do najviše, gdje svaki sljedeći oblik prakse pročišćava više od prethodnog, a u devetom stihu On nam pokazuje kako se takve prakse konačno sjedinjuju u prebivanju u Sebi (Jastvu), koje je istina vrhunske predanosti (*para-bhakti-tattva*).

4. திடமிது பூசை செபமுந் தியான
முடல்வாக் குளத்தொழி ஒந்தீபற
வயர்வாகு மொன்றிலொன் ரூந்தீபற

திடம்	<i>didam</i>	sigurno
இது	<i>idu</i>	ovo
பூசை	<i>pujai</i>	<i>puja</i> ili obožavanje
செபமும்	<i>jepamum</i>	<i>japa</i> ili ponavljanje i
தியானம்	<i>dhiyanam</i>	<i>dhyana</i> ili meditacija
உடல்	<i>udal</i>	tijelo
வாக்கு	<i>vakku</i>	govor
உள	<i>ula</i>	um
தொழில்	<i>tozhil</i>	djelovanje
உயர்வு	<i>uyarvu</i>	više ili nadmoćnije
ஆகும்	<i>ahum</i>	je
ஒன்றில்	<i>ondril</i>	nego onoga
ஒன்று	<i>ondru</i>	pojedinog

*didamidu pūjai jepamun dhiyāna
muḍalvāk kuṭtōri lundīpara
vuyarvāhu mondrilon drundīpara.*

**கார்யவாங்க: கார்யமுதமம் ।
பூஜன் ஜபா-ஸ்சின்டன் க்ரமாட் ॥ ४॥**

*kāya-vāñ-manah kāryam-uttamam
pūjanam japa-ścintanam kramāt*

Ovo je sigurno, *puja*, *japa* i *dhyana* su djelovanja tijela, govora i uma (u slijedu); od (svakog prethodnog) djelovanja, svako (sljedeće) je nadmoćnije.

Bilješka: *Puja* označava ritualno obožavanje, *japa* označava ponavljanje mantre ili Božjeg imena, a *dhyana* označava meditaciju.

U drugom stihu ovog djela Šri Bhagavan uči da će *kamya*-karme (djelovanja koja se čine radi ispunjenja želja) pojedinca baciti u ocean činjenja sve više i više djelovanja i stoga ne mogu voditi do oslobođenja, a u trećem stihu On nas uči da će *niškamya*-karme (djelovanja učinjena bez želje za bilo kakvim plodom ili rezultatom) pročistiti um i pokazati ispravan put do oslobođenja. Zato treba razumjeti da su *puja*, *japa* i *dhyana*, koje se spominju u ovom i sljedećim stihovima, samo *niškamya puja, japa i dhyana*, a ne *kamya puja, japa i dhyana*.

5. எண்ணாரு யாவு மிறையுறு வாமென
வெண்ணி வழிபட லுந்தீபற
வீசனற் பூசனை யுந்தீபற.

எண்	<i>en</i>	osam (ili misao)
உரு	<i>uru</i>	oblici
யாவும்	<i>yavum</i>	svi
இறை	<i>irai</i>	Bog
உரு	<i>uru</i>	oblici
ஆம்	<i>am</i>	su
அம்	<i>ena</i>	da (ili tako)
எண்ணி	<i>enni</i>	misleći
வழிபால்	<i>vazhipadal</i>	obožavanje
ஈசன்	<i>isan</i>	Bog
நல்	<i>nal</i>	dobro
பூசனை	<i>pujanai</i>	obožavanje

*eṇṇuru yāvu miraiyuru vāmena
veṇṇi varipaḍa lundipara
viśanat pūjanai yundīpara.*

ஜாத ஈஷாரி யுக்தஸேவனம் ।
அட்சமூர்த்திமூடைவபூஜனம் ॥ ୫॥

*jagata īśadhī yukta sevanam
aṣṭa-mūrti bhṛd deva-pūjanam*

Obožavanje (bilo kojeg od osam oblika) misleći (s razumijevanjem) da su svih osam oblika oblici Boga, je dobro obožavanje (*puja*) Boga.

Bilješka: Osam oblika spomenutih u ovom stihu su zemlja, voda, vatra, zrak, prostor, sunce, mjesec i živa bića (*jive*), što su sve oblici Boga, jedine stvarnosti koja je osnova pojavnosti cijelog ovog svijeta.

Tamilska riječ *en uruyavam*, koja je ovdje prevedena kao 'svih osam oblika', također može značiti 'sve (stvari), koje su oblik misli'.

Riječ *vazhipadal* (obožavanje) u tamilskoj verziji i *sevanam* (obožavanje ili služba) u sanskrtskoj verziji mogu značiti i izvođenje ritualnog obožavanja ili vršenje prikladne službe. Ali tamo gdje izvođenje ritualnog obožavanja može biti primjenjivo za svih osam oblika Boga, vršenje prikladne službe može biti primjenjivo samo za živa bića (*jive*) a ne i za ostalih sedam oblika Boga. Odnosno, pojedinac može obožavati živa bića bilo putem ritualnog obožavanja ili pružanja neke prikladne službe, poput dijeljenja hrane, odjeće ili skloništa, ali pojedinac može obožavati ostalih sedam oblika Boga samo ritualnim obožavanjem, pošto ne postoji prikladna služba koju možemo pružiti pet elemenata, suncu i mjesecu.

6. வழுத்தலில் வாக்குச்ச வாய்க்குட் செபத்தில்
விழுப்பமா மானத முந்தீபற
விளம்புந் தியானமி துந்தீபற.

வழுத்தலில்	<i>Vazhuttalil</i>	nego hvaliti
வாக்கு	<i>Vakku</i>	glas
உச்ச	<i>ucca</i>	glasno
வாய்க்குள்	<i>vaykkul</i>	unutar usta
செபத்தில்	<i>jepattil</i>	nego <i>japa</i> ili ponavljanje
விழுப்பம்	<i>vizhuppam</i>	dobro
அும்	<i>am</i>	je
மானதம்	<i>manatam</i>	ono što je učinjeno umom (<i>manasikam</i>)
விளம்பும்	<i>vilambum</i>	što se zove
தியானம்	<i>dhiyanam</i>	meditacija
இது	<i>idu</i>	ovo

*varūttalil vākkucca vāykkuṭ jepattil
viruppamā mānata mundīpara
viḷambun dhiyāñami dundīpara.*

சுமார்வாட்சமாட்ட: ।
விதஜ் ஜபங்யானமுதமஸ் ॥ ६॥

*uttama-stavād-ucca-mandataḥ
cittajam japa dhyānam uttamam*

Radije nego hvaliti (Boga), (*japa* je bolja); (radije nego vršiti *japu*) naglas, (tiho prošaptana *japa* unutar usta je bolja); i radije nego vršiti *japu* unutar usta, ona koja se čini umom je bolja; ovo (mentalno ponavljanje ili *manasika japa*) je ono što se zove meditacija (*dhyana*).

7. விட்டுக் கருதல் னாறுநெய் வீழ்ச்சிபோல்
விட்டிடா துன்னலே யுந்தீபற
விசேடமா முன்னவே யுந்தீபற

விட்டு	<i>vittu</i>	isprekidana
கருதலின்	<i>karutalin</i>	nego meditacija (ili razmišljanje)
அறு	<i>aru</i>	rijeka ili potok
நெய்	<i>ney</i>	<i>ghee</i> (pročišćeni maslac)
வீழ்ச்சி	<i>vizhći</i>	padanje
போல்	<i>pol</i>	poput
விட்டிடாது	<i>vittidadu</i>	neisprekidana
உன்னலே	<i>unnale</i>	meditacija (ili razmišljanje)
விசேடம்	<i>visedam</i>	izvrsna (<i>višeša</i>)
அம்	<i>am</i>	je
உன்னவே	<i>unnave</i>	činiti (doslovno meditirati ili misliti)

*vittuk karudali nāruney vīrccipōl
vīttiḍā duṇnalē yundīpara
viśēdamā muṇṇavē yundīpara.*

**आज्यधारया स्रोतसा समम् ।
सरलविनतनं विरलातः परम् ॥ ७॥**

*ajya-dhāraya srotasā samam
sarala cintanam viralataḥ param*

Radije nego isprekidana meditacija (drugim mislima), neisprekidana meditacija (na Boga), poput rijeke ili slijevanja *ghija*, je izvrsna za činiti.

8. அனியபா வத்தி னவனக மாகு
மனனிய பாவமே யுந்தீபற
வனைத்தினு முத்தம முந்தீபற.

அனிய	<i>aniya</i>	ono što je različito (<i>anya</i>)
பாவத்தின்	<i>bhavattin</i>	nego meditacija
அவன்	<i>avan</i>	On
அகம்	<i>aham</i>	Ja
ஆகும்	<i>ahum</i>	jest
அனானிய	<i>ananiya</i>	ono što nije različito (<i>ananya</i>)
பாவமே	<i>bhavame</i>	meditacija zaista
அனைத்தினும்	<i>anaittinum</i>	među svim
உத்தமம்	<i>uttamam</i>	najbolja

*anyabhā vatti ṣaṇaṇaha māhu
maṇaṇiya bhāvamē yundīpara
vaṇaittinu muttama mundīpara.*

ஃடெஹாவநாட் ஸோஹமித்யஸௌ |
ஹாவநாட்மிடா பாவனி மாதா || ८||

*bheda-bhāvanāt so 'hamityasau
bhavana'bhidā pāvanī matā*

Radije nego *anya-bhava*, *ananya-bhava* (činjena s uvjerenjem) 'On je Ja' zaista jest najbolja među svim (raznim tipovima meditacije).

Bilješka: Anya-*bhava* znači meditaciju na Boga kao različitog od sebe, dok *ananya-bhava* znači meditaciju na Njega kao identičnog sebi. Da bismo meditirali na Boga kao identičnog sebi, potrebno je imati čvrsto uvjerenje da je On ono što postoji i sjaji unutar pojedinca kao 'Ja'. Kad je aspirant obdaren takvim čvrstim uvjerenjem, jasno će razumjeti da je najbolji način za meditiranje na Boga jednostavno meditirati na Njega kao na 'Ja', stvarnost prvog lica.

Dakle, potrebno je razumjeti da riječi *avan aham ahum* (On je 'Ja') koje je Šri Bhagavan koristio u ovom stihu kao dodatak riječima *ananya-bhava*, ne ukazuju da bi pojedinac trebao meditirati na misao 'On je Ja', nego jednostavno označavaju uvjerenje s kojim bi pojedinac trebao meditirati na Jastvo. Odnosno, pošto je jedino Jastvo *ananya* (ono što nije ništa drugo nego ono samo) i pošto su sve misli, uključujući misao 'On je Ja' *anya* (različite od samih sebe), *ananya-bhava* koja je u ovom stihu preporučena treba se razumjeti kao meditacija na Jastvo ili Samo-pozornost prije nego meditacija na misao 'On je Ja'.

Tako u ovom stihu Šri Bhagavan otkriva kako se sve prakse karma yoge i *bhakti* yoge, koje su spomenute u prethodna četiri stiha, moraju u konačnici stopiti u praksi Samo-pozornosti ili

Samo-ispitivanja, a u sljedećem stihu nam otkriva da pojedinac snagom takve Samo-pozornosti dostiže stanje prebivanja u Sebi, što je istina vrhunske predanosti.

9. பாவ பலத்தினாற் பாவனா தீகசற்
பாவத் திருத்தலே யுந்தீபற
பரபத்தி தத்துவ முந்தீபற.

பாவ	<i>bhava</i>	meditacija
பலத்தினால்	<i>balattinal</i>	putem snage
பாவனாதீக	<i>bhavanatita</i>	koje transcendentira meditaciju
சற்பாவத்து	<i>sat-bhavatu</i>	u stanju (<i>bhava</i>) bića (<i>sat</i>)
இருத்தலே	<i>iruttale</i>	prebivati ili bivati sam
பரபத்தி	<i>para-bhatti</i>	vrhunska predanost (<i>para-bhakti</i>)
தத்துவம்	<i>tattuvam</i>	istina (<i>tattva</i>)

*bhāva balattināt bhāvanā tītasat
bhāvat tiruttalē yundīpara
parabhatti tattuva mundīpara.*

ஆவழூந்யஸ்டாவஸ்ரி஥தி: |
ஆவனாவலாட்டக்டிரதமா || 8||

*bhāva śūnyasad bhāva susthitiḥ
bhāvanā-balād bhaktir-uttamā*

Snagom meditacije (odnosno, snagom *ananya-bhave* ili Samo-pozornosti), prebivanje u stanju bića koje transcendentira meditaciju⁵, najuzvišenija je istina o posvećenosti/predanosti (*para-bhakti-tattva*).

Bilješka: Nakon što je stvorio čvrsto uvjerenje da je Bog ono što sjaji u njemu kao 'Ja', meditant će pokušati meditirati na 'Ja', što je *ananya* ili ništa drugo nego on sam. Ali pošto meditant može ostati pojedinac samo dok se bavi onime što je *anya* ili onime što je različito od njega, automatski će utočiti u svoje vlastito izvorište kad povuče svoju pažnju s onoga što je *anya* i pokušati svoju pozornost na 'Ja'. Ono što je rezultat takve *ananya-bhave* – napora usmjerjenog samo na držanje pozornosti na 'Ja' – jest taj da meditant postane nepostojeći, stapajući se sa stanjem bivanja (*sat-bhava*). Kad meditant nestane, meditacija postaje nemoguća, i stoga se za to stanje ovdje kaže da je *bhavanatita*, odnosno ono što transcendentira meditaciju. A pošto je istina da je Bog ništa drugo nego stvarno Jastvo, koje je stanje bivanja (*sat-bhava*), prebivanje u tom stanju bez da ga se ikad napusti je samo po sebi vrhunska predanost Bogu.

⁵ odnosno prebivanje u svjesnom bezmisaonom stanju nepomućenog postojanja ((komentar Swamija Brahmajñananande)

10. உதித்த விடத்தி லொடுங்கி யிருத்த
லதுகன்மம் பத்தியு முந்தீபற
வதுயோக ஞானமு முந்தீபற.

உதித்த	<i>uditta</i>	pojavljivanje
இடத்தில்	<i>idattil</i>	u mjesto
ஓடுங்கி	<i>odungi</i>	nakon utonuća
இருத்தல்	<i>iruttal</i>	prebivanje ili bivanje
அது	<i>adu</i>	to
கன்மம்	<i>kanmam</i>	karma
பத்தியும்	<i>bhattiyum</i>	i <i>bhakti</i>
அது	<i>adu</i>	to
யோகம்	<i>yoga</i>	yoga
ஞானமும்	<i>jnanamum</i>	i <i>jñana</i>

*uditta viḍatti loḍuṅgi irutta
ladukaṇmam bhattiyu mundīpara
vaduyōga ḡāṇamu mundīpara.*

हृत्थले मनः स्वस्थता क्रिया ।
अक्षियोगबोधाश निश्चितम् ॥ १०॥

*hṛtsthale manah svasthatā kriyā
bhakti yoga bodhaśca niścitam*

Bivanje, nakon utonuća u mjesto pojavljivanja (u vlastito izvorište, istinsko Jastvo) – to je karma (djelovanje bez želje) i *bhakti* (predanost), to je *yoga* (jedinstvo s Bogom) i *jñana* (istinsko znanje).

Bilješka: Došavši u gore navedeno stanje koje transcendentira meditaciju, um – koji se morao uzdignuti da bi radio *niśkamya puju*, *japu* i *dhyanu* – ostaje uronjen u izvorište (istinsko Jastvo) iz kojeg se pojavio te je to najviša točka karma yoge (puta djelovanja bez želja) i *bhakti* yoge (puta predanosti); to je također najviša točka *raja* yoge (puta koji traga za jedinstvom s Bogom kroz razne metode kontrole uma) i *jñana* yoge (puta znanja).

Način na koji putevi karma yoge i *bhakti* yoge vode do prebivanja u samom себи je objašnjen u prethodnim stihovima; način na koji *raya* yoda vodi do toga je objašnjen u sljedećih pet stihova; a kako do toga vodi *jñana* yoda je objašnjen od šesnaestog stiha nadalje.

11. വരിയും സ്ഥാക്ക വലൈപട്ട പുട്പോ
 ലുണമു മൊട്ടുന്കുറു മുന്തീപ്ര
 വോട്ടുക്ക വുപായമി തുന്തീപ്ര.

വൾ	<i>vali</i>	dah
ഉൾ	<i>ul</i>	unutar
സ്ഥാക്ക	<i>adakka</i>	obuzdavajući
വലൈ	<i>valai</i>	mreža
പട്ട	<i>padu</i>	ulovljena
പുൻ	<i>pul</i>	ptica
പോല്	<i>pol</i>	poput
ഉണമുമ്പ്	<i>ulamum</i>	um također
ഒടുന്കുറുമ്പ്	<i>odungurum</i>	utonuti će
ഒടുക്ക	<i>odukka</i>	obuzdati
ഉപാധി	<i>upayam</i>	sredstvo, način, ratna varka, majstorija
കിത്ത	<i>idu</i>	ovo

*valiyul lañakka valaipadu putpō
 luñamu moðuñguru mundīpara
 voðukka vupāyami dundīpara.*

വായു-രോധനാലീയതേ മനഃ: |
ജാലപാക്ഷിവട്ടാധനം || ୧୧||

*vayu-rodhanāl līyate manah
 jāla-pakṣivat rodha-sādhanam*

Obuzdavajući dah unutra, um će također utonuti, poput ptice ulovljene u mrežu. Ovo (praksa obuzdavanja daha) je način za obuzdavanje (uma).

Bilješka: Razlog zbog kojeg je um obuzdan kad se zadrži dah je objašnjen u sljedećem stihu.

12. உளமு முயிரு முணர்வுஞ் செயலு
 முளவாங் கிளையிரண் டுந்தீபற
 வொன்றவற் றின்மீல முந்தீபற

உளமும்	<i>ulamum</i>	um
உயிரும்	<i>uyirum</i>	i dah (ili <i>prana</i>)
உணர்வும்	<i>unarvum</i>	spoznavanje
செயலும்	<i>seyalum</i>	i djelovanje
உளவாம்	<i>ulavam</i>	koje imaju
கிளை	<i>kilai</i>	grane
கிரண்டு	<i>irandu</i>	dva
ஒன்று	<i>ondru</i>	jedno
அவற்றின்	<i>avatrin</i>	njihovo
மூலம்	<i>mulam</i>	porijeklo

*uḷamu tuyiru muṇaryuñ ceyalu
 muḷavāñ kiḷaiyirañ ḍundīpara
 vondravat riṇmūla mundīpara.*

वित्तवायवश्चक्रियायुताः ।
शास्त्रयोदर्दयी शक्तिमूलका ॥ १२॥

*citta-vāyavaś cit-kriyāyutāḥ
 śā khayor-dvayi śakti-mūlakā*

Um i dah su dvije grane koje imaju spoznavanje i djelovanje (kao svoje funkcije); (ali) njihovo je porijeklo jedno.

Bilješka: Um ima moć spoznavanja ili razmišljanja (*jñana-śakti*) dok je dah ili životna sila (*prana*) moć djelovanja ili akcije (*kriya-śakti*). Ali originalna moć koja djeluje u obliku uma i u obliku *prane* je jedna, i poput debla je koje, za svoje grane, ima um i *pranu*.

Um i *prana* se mogu usporediti sa svjetлом i ventilatorom koje aktivira ista električna energija i kojima se upravlja jednim prekidačem. Ako koristimo prekidač s namjerom isključivanja bilo svjetla bilo ventilatora, oboje će biti isključeni. Slično tome, ako učinimo napor da obuzdamo bilo um bilo dah, oboje će automatski biti obuzdani i utonut će.

13. இலயமு நாச மிரண்டா மொடுக்க
மிலயித் துளதெழு முந்தீபற
வெழாதுரு மாய்ந்தகே வுந்தீபற.

இலயமும்	<i>ilayamum</i>	privremena neaktivnost (<i>laya</i>) i
நாசம்	<i>nasam</i>	uništenje (<i>nasa</i>)
இரண்டு	<i>irandu</i>	dvojako (od dvije vrste)
அும்	<i>am</i>	je
ஓடுக்கம்	<i>odukkam</i>	utonuće
இலயித்து	<i>ilayittu</i>	privremeno neaktivno
உளது	<i>uladu</i>	ono što je
எழும்	<i>ezhum</i>	pojavit će se
எழாது	<i>ezhadu</i>	neće se pojaviti
உரு	<i>uru</i>	oblik
மாய்ந்தகேல்	<i>mayndadel</i>	ako (on) umre

*ilayamu nāśa miraṇḍā moḍukka
milayit tuladeṛu mundīpara
verāduru māyndadē lundipara.*

எயிவினாஷனே உயரயோனே ।
எயாதம் புனர்மிவதி னோ மூதம் ॥ १३॥

*laya vinaśane ubhaya-rodhane
laya-gatam punar bhavati no myrtam*

Utonuće (uma) je dvojako: privremena neaktivnost (*laya*) i uništenje (*nasa*). Ono što je privremeno neaktivno (*laya*) opet će se pojaviti. (Ali) ako oblik umre, neće se više pojaviti.

Bilješka: Dvije su vrste različitih stanja u koja um može utonuti, privremena neaktivnost uma i uništenje uma. Ako um utone u stanje privremene neaktivnosti ili *laye*, s vremenom će se opet pojaviti, ali ako njegov oblik umre utonuvši u stanje uništenja ili *nasu*, nikad se više neće pojaviti.

Utonuće uma dobiveno obuzdavanjem daha, poput utonuća uma u stanjima dubokog sna bez snova, smrti, nesvjestice i kome, samo je privremeno i stoga je to *mano-laya* ili privremena neaktivnost uma. Nakon privremene neaktivnosti um će opet pojaviti. Pošto je radost doživljena samo kad um utone, i pošto je i sama pojava uma patnja, da bismo zauvijek uživali radost potrebno je da um trajno utone. Takvo trajno utonuće uma, koje je stvarni cilj svih duhovnih nastojanja, zove se *mano-nasa* ili uništenje uma. Pogledaj *Put Šri Ramane, treće poglavlje* za detaljnije pojašnjenje.

Razlog zbog kojeg obuzdavanje daha ili *pranayama* ne mogu donijeti uništenje uma ili *mano-nasu* objasnio je Bhagavan u osmom paragrafu djela *Nan Yar?* (*Tko sam ja?*) kako slijedi:

Da bi um utonuo ne postoji pogodnije sredstvo od ispitanja (*vićare*). Ako bi um utonuo drugim sredstvima, činit će se da je utonuo, ali će se opet pojaviti. Čak i pomoću obuzdavanja daha (*pranayame*) um će utonuti; međutim dok god je dah (*prana*) obuzdan do tada će um biti uronjen, a kad se *prana* pojavi ili izade, on (um) će se također pojaviti i lutati pod utjecajem težnji (*vasana*)... Stoga, *pranayama* je samo pomoć pri obuzdavanju uma, ali neće donijeti uništenje uma (*mano-nasu*).

Da bi došlo do uništenja uma, potrebno je da um sam sebe pomno ispita, odnosno da ispita osjećaj 'ja' prvog lica, i time spozna svoj vlastiti istinski oblik svijesti. Put Samo-ispitivanja je 'jedan put' koji Šri Bhagavan spominje u sljedećem stihu.

14. ഒടുക്ക വരിയൈ ഡ്യാന്റുംകു മുളത്തൈ

വിടുക്കവേ യോർവമി ധന്തീപ്ര

വീഡു മതമുരു വുന്തീപ്ര

ഒടുക്ക	<i>odukka</i>	putem obuzdavanja
വരിയൈ	<i>valiyai</i>	dah
ഒന്റുംകുമ്	<i>odungum</i>	koji je utonuo
ഉളത്തൈ	<i>ulattai</i>	um
വിടുക്കവേ	<i>vidukkave</i>	kad pojedinac pošalje ili učini da (on) ode
ഓർ വമി	<i>or vazhi</i>	jedan put, put znanja, ili put postajanja jednim
വീഡുമ്	<i>viyum</i>	umrijet će
അക്കൻ	<i>adan</i>	njegov
ഉരു	<i>uru</i>	oblik

*odukka valiyai yoduṅgu muḷattai
vidukkavē yōrvāri yundīpara
viyu madanuru vundīpara.*

പ്രാണബന്ധനാംസിനമാനസമ् ।
ഒക്കിന്തനാശമെത്യാഃ ॥ १४॥

*prāna-bandhanāt līna-mānasam
eka-cintanāt nāśametyadaḥ*

Kad usredotočimo um, koji je utonuo putem obuzdavanja daha, na jedan put (spoznaje i postajanja jednim s Jastvom), njegov oblik će umrijeti.

Bilješka: Tamilske riječi 'or vazhi' koje Šri Bhagavan koristi u ovom stihu mogu značiti ili 'jedan put', 'put spoznaje (Jastva)', ili 'put postajanja jednim (s Jastvom)'. Međutim, za sva tri značenja bi trebalo shvatiti da označavaju jedan te isti put, put Samo-ispitivanja, zato što put Samo-ispitivanja nije jedini put spoznaje i postajanja Jastvom, već je jedan i jedini put koji će uništiti um, kako je objasnio Šri Bhagavan u *Maharšijevom evandelju*, druga knjiga, prvo poglavlje.

Činjenicu da je jedan put, koji je spomenut u ovom stihu, ništa drugo nego put Samo-ispitivanja, pojasnio je Šri Bhagavan u 392. stihu *Guru vačaka kovai*, u kojem kaže:

S umom čijih su pet znanja⁶ postala jednim (odnosno, s umom čija je pažnja postala jednousmjerena umjesto da je raspršena kroz pet čula) u (stanju) mira koji je došao u postojanje zahvaljujući prestanku djelovanja (uma) putem privremene neaktivnosti uma (*mano-laye*), koja je nastala obuzdavanjem daha unutra, žudno ispitaj i spoznaj neumrljan *sat-ćit* (čisto ne-dvojno postojanje-svijest 'Ja jesam') u Srcu.

Odnosno, kad um izroni iz privremene neaktivnosti (*laya*) bit će spokojan i miran pa bi pojedinac trebao iskoristiti to mirno stanje okrećući pažnju da bi pomno ispitao i spoznao 'Tko sam ja?'; oblik uma će umrijeti stoga što se neće pronaći ništa što bi bilo um.

15. மனவரு மாயமெய்ம் மன்னுமா யோகி

தனக்கோர் செயலிலை யுந்தீபற

தன்னியல் சார்ந்தன னுந்தீபற

மனவரு	<i>manavuru</i>	obliče uma (<i>mano-rupa</i>)
மாய	<i>maya</i>	zbog (njegove) smrti
மெய்	<i>mey</i>	stvarnost
மன்னும்	<i>mannum</i>	koji je utemeljen
மா யோகி தனக்கு	<i>ma-yogi-tanakku</i>	za velikog yogija
ஓர்	<i>or</i>	jedno (ili bilo koje)
செயல்	<i>seyal</i>	djelovanje
இலை	<i>ilai</i>	nema (ne postoji)
தன்	<i>tan</i>	Njegovo (svolu Vlastitu)
இயல்	<i>iyal</i>	priroda
சார்ந்தனன்	<i>sarndanan</i>	On je ostvario

⁶ pet čula

*maṇavuru māyameym maṇṇumā yōgi
taṇakkōr seyalilai yundīpara
taṇṇiyal sārndaṇa nundīpara.*

நாட்மானஸோத்குட்யோगினः ।
குட்யமரித கி ஸ்வஸ்திதீஂ யதः ॥ १७॥

*naṣṭa-manasot-kṛṣṭa yogināḥ
kṛtyam asti kiṁ svasthitīṁ yataḥ*

Za velikog yogija, koji je utemeljen kao stvarnost zahvaljujući smrti obličja uma⁷, ne postoji djelovanje (koje bi se trebalo činiti), (zato što) je On ostvario svoju Vlastitu prirodu (Njegovo prirodno stanje prebivanja u samome Sebi).

Bilješka: Osjećaj djelovanja, osjećaj 'Ja ovo radim', može postojati samo toliko dugo dokle um, čiji oblik je osjećaj 'Ja sam ovo' ili 'Ja sam ono', postoji. Dakle, kad je um uništen, osjećaj djelovanja je također uništen. Dakle yogi, čiji je um mrtav i stoga prebiva kao Jastvo te jest sama Stvarnost, ne može biti onaj koji djeluje. Kakvo god djelo On naizgled radi, ono postoji samo iz točke gledišta onih koji ga pogrešno smatraju tijelom koje djeluje. Usporedi sa stihom 31 *Ulladu narpadua*, u kojem Šri Bhagavan kaže, "Za onog koji uživa blaženstvo Jastva, razotkrivenog uništenjem (individualnog) sebe (uma ili ega), postoji li bilo što što bi trebalo napraviti? On ne poznaje ništa drugo osim Jastva, (dakle) kako (ili tko može) pojmiti što Njegovo stanje zaista jest?"

U ovom stihu Šri Bhagavan zaključuje učenje o putu *raja-yoge*, i od idućeg stiha nadalje On nas uči putu Samo-ispitivanja kao stvarnoj *jñana-margi* ili putu znanja.

16. வெளிவிட யங்களை விட்டு மனந்தன்

னொளியுரு வோர்தலே யுந்தீபற
வுண்மை யுணர்ச்சியா முந்தீபற.

வெளி	<i>veli</i>	vanjskih
விடயங்களை	<i>vidayangalai</i>	objekti (<i>viśaye</i>)
விட்டு	<i>vittu</i>	nakon što je odustao
மனம்	<i>manam</i>	um
தன்	<i>tan</i>	svoj vlastiti
ஓளி	<i>oli</i>	svjetlost
உரு	<i>uru</i>	oblik
ஓர்தலே	<i>ordale</i>	poznaje jedino
உண்மை	<i>umai</i>	istinski

⁷ tj. smrti mentalne strukture u čijoj je srži ideja 'ja' (komentar Swamija Brahmajñananande)

உணர்ச்சி	<i>unarci</i>	znanje
ஆம்	<i>am</i>	je

*veliviða yañgalai viñtu mañantan
noñiyuru vōrdalē yundiñpara
vuñmai yuñarcciyā mundiñpara.*

द्रश्यवारितं चित्तमात्मनः ।
चित्तदर्शनं तत्त्वदर्शनम् ॥ १६॥

*driśya-vāritam citta-mātmanah
citva-darśanam tattva darśanam*

Um koji poznaje samo svoj vlastiti svjetlosni oblik (svoj istinski oblik čiste svijesti, istinskog Jastva), nakon što je odustao od (spoznavanja) vanjskih objektata, je jedino istinsko znanje.

Bilješka: Onda kad se, odustajući od bavljenja i spoznavanja vanjskih objekata, um bavi i poznaje jedino Jastvo (svoj vlastiti oblik svijesti, od kojeg je skretao svjetlo da spozna vanjske objekte), to je jedino pravo znanje ili *Jñana*.

Za sanskrtsku verziju ovog stiha su mnogi pogrešno shvatili da znači, 'Um, koji se povukao od onoga što je viđeno jest viđenje svoje vlastite prirode, svijesti; (on sam jest) viđenje stvarnosti'. Međutim, u originalnoj tamilskoj verziji ovog stiha Šri Bhagavan nije ostavio mjesto za dvomislenost pošto On jasno stavlja naglasak samo na pozitivan aspekt Samoispitivanja ('um koji poznaje jedino svoj vlastiti svjetlosni oblik'), i spominje negativni aspekt ('nakon što je odustao od vanjskih objekata') samo kao temeljni zahtjev. Samo odustajanje od spoznavanja vanjskih objekata (ili povlačenje uma od onoga što je viđeno) je samo po sebi nedovoljno, zato što um odustaje od spoznavanja vanjskih objekata kad ulazi u duboki san bez snova a to ne znači da time stječe istinsko znanje. Da bi stekao istinsko znanje, um mora ne samo odustati od spoznavanja vanjskih objekata, nego mora i napraviti pozitivan napor bavljenja samo svojim vlastitim oblikom, osjećajem 'ja' prvog lica, da bi spoznao 'Tko sam ja?'

Dakle, u svjetlu originalne tamilske verzije ovog stiha, za sanskrtsku bi se moglo razumjeti da znači, 'Um, koji se povukao od onoga što je viđeno (*driśya*), vidjevši prirodu svoje vlastite svijesti, jest viđenje stvarnosti (*tattva-darśanam*)'.

17. மனத்தி னுருவை மறவா குசாவ
மனமென வொன்றிலை யுந்தீபற
மார்க்கநே ரார்க்குமி குந்தீபற.

மனத்தின்	<i>manattin</i>	od uma
உருவை	<i>uruvai</i>	oblik
மறவாது	<i>maravadu</i>	bez zaboravljenosti

உசாவ	<i>ućava</i>	kad se pomno ispita
மனம்	<i>manam</i>	um
என	<i>ena</i>	poput
ஓன்று கிலை	<i>ondru-ilai</i>	da nema nečega (ne postoji nešto poput)
மார்க்கம்	<i>markkam</i>	put (<i>marga</i>)
நேர்	<i>ner</i>	direktan
ஆர்க்கும்	<i>arkkum</i>	za sve (svima)
இது	<i>idu</i>	ovo

*manatti ḗruvai maravā dusāva
manameṇa vondrilai yundīpara
mārgganē rārkumi dundīpara.*

மானஸ் து கிம் மார்ஜி க்ரதே ।
நீவே மானஸ் மார்வ ஆர்ஜவாது ॥ १४॥

*mānasam tu kiṁ mārgane kṛte
naiva mānasam mārge ārjavāt*

Kad se pomno ispita oblik uma bez zaboravljinosti (odnosno, bez *pramade* ili slabe pažnje), (otkrit će se da) ne postoji nešto poput uma; ovo je direktan put otvoren svima.

Bilješka: U prethodnom stihu Šri Bhagavan uči da je um koji poznaje svoj vlastiti svjetlosni oblik (ili svijest) istinsko znanje, a u ovom stihu nas uči o tome kako um spoznaje svoj vlastiti svjetlosni oblik. Kad se pomno ispita oblik zmije videne u sumrak, vidjet će se da uopće ne postoji nešto poput zmije, i da sve što se pojavljivalo kao zmija nije ništa drugo nego uže. Slično tome, kad um pomno ispita svoj vlastiti oblik bez zaboravljinosti – odnosno bez *pramade* (slabe pažnje) koja je rezultat pojavljivanja misli ili dubokog sna bez snova – vidjet će se da ne postoji nešto poput uma, i da sve što se pojavljivalo u obliku uma nije ništa drugo nego Jastvo, čisto postojanje-svijest 'Ja jesam'. Baš kao što je uže jedina stvarnost nestvarne zmije, tako je i postojanje-svijest, koje je oblik svjetla spomenut u prethodnom stihu, jedina stvarnost nestvarnog uma. Sto je onda nestvaran i nepostojeci entitet koji se trenutačno zove um? Odgovor na to pitanje Šri Bhagavan je dao u sljedećem stihu.

18. எண்ணங்க ளேமனம் யாவினு நாளெனனு
மெண்ணமே ழூலமா முந்தீபற
யானா மனமென ழுந்தீபற.

எண்ணங்களே	<i>ennangale</i>	samo misli
மனம்	<i>manam</i>	um

യാവിനുമ്	<i>yavinum</i>	od svih
നാൻ എന്നുമ്	<i>nan enum</i>	'Ja'
എൻഞ്ഞേമേ	<i>enname</i>	misao je jedini
മൂലമ്	<i>mulam</i>	korijen
അുമ്	<i>am</i>	je
യാൻ	<i>yan</i>	'ja'
അുമ്	<i>am</i>	je
മനാമ്	<i>manam</i>	um
എൻബൾ	<i>enal</i>	što se zove

*eññañga lēmañam yāviñu nāñeñu
meññamē mūlamā mundīpara
yāñā mañameña lundīpara.*

*वृत्तयस्त्वहं वृत्तिमाश्रिताः ।
वृत्तयो मनो विद्धयाहं मनः ॥ १८॥*

*vṛttayastvaham vṛtti-maśritah
vṛttayo mano viddhayaham manah*

Um je samo (mnoštvo) misli. Od svih (tih misli), misao 'ja' (osjećaj 'Ja sam tijelo') je jedini korijen. (Dakle) ono što se zove umom jest (ta korijenska misao) 'ja'.

Bilješka: Termin 'um' se općenito koristi kao zajedničko ime za mnoštvo misli. Od svih misli, misao 'Ja sam tijelo' je jedina korijenska misao, pošto je ona nit na koju su nanizane sve ostale misli (kao što Bhagavan kaže u drugom stihu *Atme-vidye kirtanama*⁸) i bez koje niti jedna druga misao ne može postojati. Dakle ono što se uobičajeno zove um u analizi je svedeno na tu korijensku misao 'Ja sam tijelo'.

Ovdje je važno uočiti razliku između 'ja' misli, koja je mješavina osjećaja 'Ja sam tijelo' i istinskog 'Ja', koje je čisto postojanje-svijest 'Ja jesam'. Kada postoji 'Ja sam ovo' ili 'Ja sam ono', to je um ili ego. Usپoredи s *Maharšijevim evanđeljem*, knjiga jedan, šesto poglavlje.

Misao 'ja' je subjekt spoznaje, dok su sve druge misli objekti koje ona spoznaje. Stoga, iako druge misli dolaze i odlaze, misao 'ja' uvijek preostaje kao pozadina o kojoj sve ostale ovise, i kad misao 'ja' utone, sve druge misli također moraju utonuti zajedno s njom. Tako je misao 'ja' jedna i jedina bitna karakteristika uma. Dakle, konačna istina o umu se može razotkriti samo kad se pomno ispita istina o misli 'ja' prvog lica. Stoga, kad Šri Bhagavan u prethodnom stihu kaže, 'Kad se pomno ispita oblik uma...' trebali bi shvatiti da On govori, 'Kad se pomno ispita priroda misli 'ja'...' zato što samo onda kad je priroda misli 'ja' pomno ispitana konačna će

⁸ 2. Misao 'Ovo mesnato tijelo je 'ja' zaista je nit na koju su nanizane sve ostale misli. Stoga, ako se pojedinac okrene unutra pomno ispitujući 'Tko sam ja, i iz kojeg mjesta se ja pojavljujem?', sve će misli nestati, zajedno sa svojim korijenom, i znanje o Jastvu spontano će zasjati u pećini Srca kao 'Ja-Ja'. Jedino je ovo tišina, jedan prostor, prebivalište blaženstva.'

istina o tome da um nema nikakvo postojanje biti ostvarena. Ova točka je detaljnije pojašnjena u trećem izdanju *Puta Šri Ramane Maharsija, prvi dio*, sedmo poglavlje.

19. நானென் ஹமுமிட மேதன நாடவுண்
ணான்றலை சாய்ந்திடு முந்தீபற
ஞான விசாரம் குந்தீபற.

நான் என்று	<i>nan endru</i>	'ja'
எழும் இடம்	<i>ezhum-idam</i>	mjesto pojavljivanja (ili izvor)
எது	<i>edu</i>	što
என	<i>ena</i>	ovako
நாட	<i>nada</i>	kad pojedinac pomno ispita
உள்	<i>ul</i>	iznutra
நான்	<i>nan</i>	'ja'
தலைசாய்ந்திடும்	<i>talai-sayndidum</i>	umrijet će
ஞான விசாரம்	<i>jñana-vicaram</i>	Samo-ispitivanje (ispitivanje Znanja)
இது	<i>idu</i>	ovo

*nānen̄ dṛerumiḍā mēdenā nādavuṇ
nāndralai sāyndiḍu mundīpara
ñāṇa vicārami dundīpara.*

அஹமய குதோ ஭வதி சின்வத: ।
அயி பத்யாக் நிஜவிசாரணம் ॥ १३॥

*ahamayaṁ kuto bhavati cinvataḥ
ayi patatyaham nijavicāraṇam*

Kad pojedinac iznutra pomno ispita ovako, 'Što je mjesto pojavljivanja 'ja'?', 'ja' će umrijeti. Ovo je Samo-ispitivanje (*jñana-vicara*).

Bilješka: Kad se iznutra pomno ispita korijenska misao, osjećaj 'Ja sam tijelo', da bi se otkrilo otkud (ili iz čega) se pojavljuje, ona će se povući i nestati zato što, poput zmije, nema vlastitu stvarnost i stoga se čini da postoji samo dok nije pomno ispitan. Ovo pomno unutarnje ispitivanje izvora misli 'ja' jest *jñana-vicara*, ispitivanje koje vodi do istinskog znanja o Sebi.

Riječi *ezhum-idam*, koje doslovno znače 'mjesto pojavljivanja', ovdje označavaju istinsko Jastvo, postojanje-svijest 'Ja jesam', što je izvor iz kojeg se pojavljuje misao 'Ja sam ovo tijelo', i ne označava bilo koje mjesto koje je ograničeno prostorom i vremenom, što su samo misli koje se pojavljuju nakon pojave korijenske misli.

Riječi *talai-sayndidum* doslovno znače 'pognut će svoju glavu', ali se obično koriste u razgovoru u smislu 'umrijet će'.

20. நானொன்று தானத்கு நானானென் ரொன்றகு
தானாகத் தோன்றுமே யுந்தீபற
தானது பூன்றமா முந்தீபற.

நான்	<i>nan</i>	'ja'
ஒன்று	<i>ondru</i>	gdje se (on) stapa
தானத்கு	<i>tanattu</i>	u mjestu (<i>sthana</i>)
நான் நான்	<i>nan nan</i>	'Ja-Ja' (ili 'Ja jesam Ja')
என்று	<i>endru</i>	kao
ஒன்று அது	<i>ondru adu</i>	jedno
தானாக	<i>tanaha</i>	spontano
தோன்றுமே	<i>tondrume</i>	pojavljuje se
தான்	<i>tan</i>	sam po sebi
அது	<i>adu</i>	to
பூன்றம்	<i>pundaram</i>	cjelina (<i>purna</i>)
ஆம்	<i>am</i>	je

*nānōndru thānattu nānānen drondradu
tāñāhat tōndrumē yundīpara
āñadu pūndramā mundīpara.*

அஹி நாஶா-஭ா-ஜயா-ஹம-ங்தயா ।
ஸ்஫ுரதி ஹ்ர்த-வயம் பரமா-பூர்ண-ஸத் ॥ २०॥

*ahami nāśa-bhā-jyahama-hantaya
sphurati hrt-svayam parama-pūrṇa-sat*

U mjestu gdje se 'ja' (um ili ego) stapa, jedno (postojanje-svijest) se spontano pojavljuje kao 'Ja-Ja' (ili 'Ja jesam Ja'). To je samo po sebi cjelina (*purna*).

Bilješka: Kada um ili ego, osjećaj 'Ja sam ovo' ili 'Ja sam ono', na taj način utone i stopi se s vlastitim izvorom, istinskim Jastvom, jedino istinsko postojanje-svijest spontano zasja kao 'Ja-Ja' ili 'Ja jesam Ja', lišeno svih superponiranih dodataka poput 'ovoga' ili 'onoga'. 'Ja-Ja' bez dodataka jest Jastvo, apsolutna stvarnost, Cjelina.

Za riječi *nan nan*, koje se obično prevode kao 'Ja-Ja', se može uzeti da znače 'Ja jesam Ja', pošto se u rečenici na tamilskom poput 'Ja jesam ovo' (*nan idu irukkiren*) riječ 'jesam' (*irukkiren*) obično ispušta.

21. நானென்று சொற்பொரு ஓமது நானுமே
நான்ற தூக்கத்து முந்தீபற
நமதின்மை நீக்கத்தா வுந்தீபற.

நான் எனும்	<i>nan enum</i>	'Ja'
சொல்	<i>sol</i>	riječ
பொருள்	<i>porul</i>	smisao
ஆம்	<i>am</i>	je
அது	<i>adu</i>	to
நானுமே	<i>nalume</i>	uvijek
நான்	<i>nan</i>	'ja'
அற்ற	<i>atra</i>	koje je lišeno
தூக்கத்தும்	<i>tukkattum</i>	čak i u snu (dubokom snu bez snova)
நமது	<i>namadu</i>	našeg
இன்மை	<i>inmai</i>	nepostojanje
நீக்கத்தால்	<i>nikkattal</i>	zbog odsustva

*nāneṇuñ coṭporu lāmadu nālumē
nānatra tūkkattu mundīpara
namadīnmai nīkkattā lundīpara.*

இடமாக படா அமிர்யமந்வம் ।
அஹ்மிலினக்டயலயாஸ்தயா ॥ २१॥

*idamaham padā 'bhikhya-manvaham
aham-ilñake 'pyalaya sattyā*

To ('Ja-Ja', cjelina) je uvijek smisao riječi 'Ja', zato što postojimo (doslovno, zbog odsustva našeg nepostojanja) čak i u snu (dubokom snu bez snova), koje je lišeno 'ja' (misli 'ja', uma).

Bilješka: Pošto u snu (dubokom snu bez snova) nema odsustva našeg postojanja, gdje um (osjećaj 'Ja sam tijelo') ne postoji, i pošto smo svjesni našeg postojanja u snu (dubokom snu bez snova) kao 'Ja jesam', ona jedina stvarnost koja sjaji kao 'Ja-Ja' ili 'Ja jesam Ja' kad se um stopi sa svojim izvorom i umre uvijek je – u sva tri stanja (budnom stanju, stanju sanjanja,

stanju dubokog sna bez snova) i u sva tri vremena (prošlom, sadašnjem i budućem) – istinski smisao riječi 'Ja'.

22. உடல்பொறி யுள்ள முயிரிரு எள்லாங்
சடமசத் தானதா வுந்தீபற
சத்தான நானல்ல வுந்தீபற.

உடல்	<i>udal</i>	tijelo
பொறி	<i>pori</i>	um (doslovno, čula)
உள்ளம்	<i>ullam</i>	intelekt
உயிர்	<i>uyir</i>	dah
இருள்	<i>irul</i>	tama
எல்லாம்	<i>ellam</i>	svi
சடம்	<i>jadam</i>	bez svijesti
அசத்கு	<i>assatu</i>	nestvarni (<i>sat</i>)
ஆனதால்	<i>anadal</i>	pošto su (oni)
சத்கு	<i>sattu</i>	stvarnost (<i>sat</i>)
ஆன	<i>ana</i>	koje je
நான்	<i>nan</i>	'Ja'
அல்ல	<i>alla</i>	(oni) nisu

*uḍalpori yuḷla muyiriru ḍellāñ
jadaṁasat tāñadā lundiñpara
sattāñā nāñalla vundiñpara.*

விராக்ஷந்தியப்ராணாதிதமः ।
நாஹமேகாஸதஜாக் ஹயஸத ॥ २२॥

*vigrah-endriya prāṇa-dhītamah
nāhameka-sat tajjaḍam hyasat*

Pošto su tijelo, um, intelekt, dah i tama (neznanja koje preostaje u dubokom snu bez snova) svi bez svijesti (*jada*) i nestvarni (*asat*), oni nisu 'Ja' koje je stvarnost (*sat*).

Bilješka: Riječ *pori* koja se koristi u tamilskoj verziji ovog stiha i riječ *indriya* korištena u sanskrtskoj verziji, gdje obje doslovno znače 'čula', ovdje se koriste da označe um, zato što je ono što djeluje kroz čula samo um.

Svi su pet omotača-korica-plašteva ili *panćakośa* – fizičko tijelo (*annamaya-kośa*), dah ili životna sila (*pranayama-kośa*), um (*manomaya-kośa*), intelekt (*vijñamaya-kośa*) i tama neznanja (*anandamaya-kośa*) koja je doživljena u dubokom snu bez snova zbog nestanka ostala četiri omotača – nesvesni i nestvarni, zato što sami po sebi nemaju nikavu prirodnu i nezavisnu svjesnost ili vlastito postojanje. Stoga ne mogu biti 'Ja', stvarnost koja je istodobno i samo-postojeća (postoji sama u Sebi) i samo-obasjana.

Slijedom ideja koje su iznesene u stihovima 16 do 22, Šri Bhagavan nam otkriva istinski i stvarni smisao učenja svetih spisa poznatih kao '*neti-neti*' (ne ovo, ne ovo). Ovo se učenje uglavnom pogrešno shvaća da znači da bi aspirant trebao negirati pet omotača koja nisu 'Ja' meditirajući 'Ja nisam ovo, Ja nisam ovo'. Međutim, u gornjih sedam stihova Šri Bhagavan otkriva da nije namjera da '*neti-neti*' označi metodu prakse, nego samo ukazuje na konačno stanje iskustva. Odnosno, u stihovima 16 do 19 Šri Bhagavan nas uči metodi prakse Samo-ispitivanja; u dvadesetom stihu nas uči da će, kao rezultat takve prakse stvarnost spontano zasjati kao 'Ja-Ja' ili 'Ja jesam Ja'; u dvadeseprvom stihu objavljuje da je stvarnost koja spontano zasja kao 'Ja-Ja' istinsko značenje riječi 'Ja'; i konačno u dvadesetdrugom stihu zaključuje da pošto su pet omotača nesvesni i nestvarni, oni ne mogu biti 'Ja', stvarnost čija je priroda postojanje-svijest. Drugim riječima, stvarno znanje o tome da pet omotača nisu 'Ja' je iskustvo koje se može steći samo poznavanjem stvarne prirode 'Ja' putem prakse Samo-ispitivanja.

Razlog zbog kojeg sveti spisi započinju s učenjem da pet omotača nisu 'Ja' je taj da je za aspiranta korisno intelektualno razumijevanje o tome da 'Ja', kojim bi se trebali baviti, nije tijelo niti bilo koji drugi dodatak, i ne bi ga trebalo miješati s osjećajem 'ja'. Ali pošto Šri Bhagavan ne želi da padnemo kao plijen pogrešnog razumijevanja da je intelektualno promišljanje o istini toga da pet omotača nisu 'Ja' samo po sebi metoda negiranja pet omotača, u ovom djelu On nas je s oprezom naučio metodu prakticiranja Samo-ispitivanja prije nego što nas je doveo do zaključka da pet omotača nisu 'Ja'.

U preostalih osam stihova ovog djela, Šri Bhagavan otkriva još zaključaka koji nam mogu biti korisni da stavimo Samo-ispitivanje u praksu, ali koji mogu biti shvaćeni samo putem direktnog iskustva jedino onda kada se zaista bavimo s 'Ja' i posljedično ostvarimo njegovu istinsku prirodu.

23. உள்ள துணர வுணர்வுவே றின்மையி

ஞுள்ள துணர்வாகு முந்தீபற

வுணர்வேநா மாடுள முந்தீபற

உள்ளது	<i>ulladu</i>	ono što postoji
உணர	<i>unaru</i>	znati
உணர்வு	<i>unarvu</i>	svijest
வேறு	<i>veru</i>	druga
இன்மையின்	<i>inmaiyan</i>	zbog nepostojanja
உள்ளது	<i>ulladu</i>	ono što postoji

உணர்வு	<i>unarvu</i>	svijest
ஆகும்	<i>ahum</i>	jest
உணர்வே	<i>unarve</i>	svijest sama po sebi
நாமாய் உளம்	<i>namay ulam</i>	je 'mi' (doslovno, postoji kao 'mi')

*ulla duṇara vuṇarvuvē riṇmaiyi
nulla duṇarvāhu mundīpara
vuṇarvēnā māyuļa mundīpara.*

ஸத்துவாசிகா சித்தவாடையா |
அதை ஹி சித்தவாடையா ஹஹம் || २३||

*sattva-bhāsika citkva vetarā
sattyā hi cit cittayā hyaham*

Zbog nepostojanja druge svijesti koja zna ono što postoji, ono što postoji (stvarnost ili *sat*) jest svijest (ili *cit*). (Ta) svijest je sama po sebi 'mi' (istinsko Jastvo).

Bilješka: Ono što zaista postoji smo samo 'mi', istinsko Jastvo ili 'Ja' koje smrću uma spontano zasja. Pošto je ovo 'mi' jedino stvarno postojanje ili stvarnost, ne može postojati svijest različita od nje koju bi ona mogla spoznati, i stoga ona sama jest svijest koja zna samu sebe. Dakle 'mi', stvarnost (*sat*), smo također svijest (*cit*). Drugim riječima, naše postojanje i znanje o našem postojanju nisu dvije različite stvari, već su jedna i jedina stvarnost.

24. இருக்கு மியற்கையா லீச்சீ வர்க

ளொருபொரு ளேயாவ ருந்தீபற
வுபாதி யுணர்வேவே றுந்தீபற.

இருக்கும்	<i>irukkum</i>	postojeća
இயற்கையால்	<i>iyarkaiyal</i>	po prirodi
ஈச	<i>isa</i>	Bog
சீவர்கள்	<i>jivarkal</i>	duše
ஓரு	<i>oru</i>	jedna
பொருளே	<i>porule</i>	samo supstanca
ஆவர்	<i>avar</i>	su
உபாதி	<i>upadhi</i>	dodatak
உணர்வே	<i>unarve</i>	znanju jedino
வேறு	<i>veru</i>	različit

*irukku miyarkaiyā līśajī varga
loruporu lēyāva rundīpara
vupādhi yuñarvēvē rundīpara.*

**இஷாஜிவயோவெஷப்பின்டா ।
ஸத்ஸ்வமாவதோ வரது கேவலம் ॥ २४॥**

*īśa-jītvayor veṣa-dhī-bhidā
sat-svabhāvato vastu kevalam*

Po postojećoj prirodi (odnosno, u svojoj istinskoj prirodi, koja je postojanje ili *sat*), Bog i duše su samo jedna supstanca (ili *vastu*). Jedino je različit (njihov) dodatak znanju (ili dodatak svijesti).

Bilješka: Postojanje-svijest 'Ja jesam' je stvarna priroda i Boga (*Iṣwara*) i duše (*jīva*). Ali na taj su 'Ja jesam' superponirani dodaci ili *upadhī*, i ti dodaci, koji su u obličju pogrešnog znanja ili neznanja, potpomažu pojavljivanju nestvarnih razlika koje postoje između Boga i duše. Na primjer, duša osjeća, 'Imam malo znanja, ali Bog je sveznajuć; bespomoćan sam, ali Bog je svemoćan; ograničen sam, ali Bog je bezgraničan'. Takvi osjećaji duše su ono što se ovdje zove 'dodatak znanju' (*upadhi-unarvu* u tamilskoj verziji i *veṣa-dhi* u sanskrtskoj). Važno je naglasiti da je taj 'dodatak znanju' maštarija koja postoji samo iz točke gledišta duše (*jīva-driṣṭi*) a ne iz točke gledišta Boga (*Iṣwara-driṣṭi*).

25. தன்னை யுபாதிவிட் டோர்வது தானீசன்

றன்னை யுணர்வதா முந்தீபற
தானா யொளிர்வதா ஒுந்தீபற.

தன்னை	<i>tannai</i>	samog sebe
உபாதி	<i>upadhi</i>	dodaci
விட்டு	<i>vittu</i>	nakon odustajanja
ஓர்வது	<i>orvadu</i>	poznavanje
தான்	<i>tan</i>	sam po sebi
ஈசன் தன்னை	<i>isan-tannai</i>	Bog
உணர்வது	<i>unarvadu</i>	spoznaja
ஆம்	<i>am</i>	je
தானாய்	<i>tanay</i>	Jastvo
ஒளிர்வதால்	<i>olivardal</i>	zato što On sjafi

*tannai yupādhiviṭ tōrvadu tāṇīśan
 drāṇnai yuṇarvadā mundīpara
 tānā yoḷirvadā lundīpara.*

वेष्ठानतः स्वात्मदर्शनम् ।
ईशदर्शनं स्वात्मरूपतः ॥ २४॥

*veṣṭa-hānataḥ svātma-darśanam
 iśa-darśanam svātma-rūpataḥ*

Poznavanje samog sebe nakon odustajanja od (vlastitih) dodataka (*upadhija*), samo po sebi je spoznaja Boga, zato što On sjaji kao On sam (sjaji samoobasjan svojim vlastitim svjetlom kao 'Ja jesam').

Bilješka: Pošto je ono što postoji i sjaji u pojedincu kao 'Ja jesam' istinska priroda Boga, i pošto je ono što zakriva nečije vlastito znanje o 'Ja jesam' samo nečiji vlastiti dodatak znanju (*upadhi-narvu*), poznavanje ovog 'Ja jesam', koje je (naše) vlastito istinsko Jastvo, je samo po sebi znanje Boga.

Ovdje usporedi stih 20 *Ulladu narpadua*, u kojem Šri Bhagavan kaže, "... Onaj koji vidi (istinsko) Jastvo, izvor (individualnog) ja, jedini je Onaj koji je video Boga, zato što (istinsko) Jastvo – (koje zasja) nakon što temelj, (individualno) ja, nestane – nije ništa drugo nego Bog".

26. தானா யிருத்தலே தன்னை யறிதலாந்
 தானிரண் டற்றதா வுந்தீபற
 தன்மய நிட்டையீ குந்தீபற.

தானா	<i>tanay</i>	Jastvo (doslovno, kao Jastvo)
இருத்தலே	<i>iruttale</i>	bivati sam po sebi
தன்னை	<i>tannai</i>	Jastvom
அறிதல்	<i>aridal</i>	znati
ஆம்	<i>am</i>	je
தான்	<i>tan</i>	Jastvo
இரண்டு	<i>irandu</i>	dvoje
அற்றது	<i>atradu</i>	ono što nije
ஆல்	<i>al</i>	zato
தன்மய	<i>tanmaya</i>	kao stvarnost
நிட்டை	<i>nittai</i>	prebivanje (<i>ništa</i>)
ஈது	<i>idu</i>	ovo

*tāñā yiruttalē tannai yaridalān
tāñirañ datradā lundīpara
tanmaya niñhaiyī dundīpara.*

आत्मसंस्थितिः स्वात्मदर्शनम् ।
आत्मनिर्दयात्मनिष्ठता ॥ २६॥

*ātma-saṁsthitiḥ svātma-darśanam
ātma-nirdvayād ātma-niṣṭhatā*

Bivati Jastvom je samo po sebi znati Jastvo, zato što je Jastvo ono što nije dvoje. Ovo znači prebivati kao stvarnosti (*tanmaya-ništa*).

Bilješka: Pošto nemamo dva jastva, jedno jastvo koje bi bilo spoznato od drugog jastva, ono što se zove znanje o sebi nije ništa drugo nego stanje bivanja Jastvom – odnosno, stanje prebivanja onakvima kakvi zaista jesmo, kao čisto postojanje-svijest 'Ja jesam', umjesto pojavljivanja u obliku 'ja sam ovo' ili 'ja sam ono'. To stanje bivanja je ono što se zove 'prebivanje u sebi' (*atma-ništa*) ili 'prebivanje stvarnosti' (*tanmaya-ništa*).

27. அறிவறி யாமையு மற்ற வறிவே
யறிவாகு முண்மையீ குந்தீபற
வறிவதற் கொன்றிலை யுந்தீபற

அறிவு	<i>arivu</i>	znanje
அறியாமை	<i>ariyamai</i>	neznanje
உம்	<i>um</i>	oba
அற்ற	<i>atra</i>	koje je lišeno
அறிவே	<i>arive</i>	jedino znanje
அறிவு	<i>arivu</i>	znanje
ஆகும்	<i>ahum</i>	je
உண்மை	<i>unmai</i>	istina
ஈடு	<i>idu</i>	to
அறிவதற்கு	<i>arivadarku</i>	za znati
ஓன்று கிலை	<i>ondru-ilai</i>	ne postoji ništa

*arivari yāmaiyu matra varivē
yarivāhu muñmaiyyī dundīpara
varivadar konḍrilai yundīpara.*

**ज्ञानवर्जिताऽऽग्नेनचित् ।
ज्ञानमस्ति किं ज्ञातुमन्तम् ॥ २४॥**

*jñāna-varjitā jñāna-hina cit
jñānam-asti kiṁ jñātum-antaram*

Znanje koje je lišeno i znanja i neznanja (o objektima), jedino je (stvarno) znanje. To je istina, (zato što u stanju iskustva o Jastvu) ne postoji ništa za znati (osim samoga sebe).

Bilješka: Jednostavna svijest o vlastitom postojanju, 'Ja jesam', koja je lišena i osjećaja 'ja znam' i osjećaja 'ja ne znam', jedino je istinsko znanje.

Usporedi sa stihom 12 *Ulladu narpadua* u kojem Šri Bhagavan kaže, "Ono što je u potpunosti lišeno znanja i neznanja (o objektima), jedino je (istinsko) Znanje. Ono što zna (bilo što drugo osim sebe sama) nije istinsko znanje. Pošto Jastvo sjaji bez ičeg drugog što bi znalo ili spoznalo (učinilo znam), to je (istinsko) znanje; ono nije praznina (iako je lišeno i znanja i neznanja o objektima). Znaj tako".

28. தனாதியல் யாதெனத் தான்றெரி கிற்பின்
னனாதி யனந்தசத் துந்தீபற
வகண்ட சிதானந்த முந்தீபற.

தனாது	<i>tanadu</i>	svoja vlastita
இயல்	<i>inadu</i>	priroda
யாது என	<i>yadu-ena</i>	sto
தான் தெரிகில்	<i>tan terihil</i>	ako pojedinac spozna
பின்	<i>pin</i>	onda
அனாதி	<i>anadi</i>	bez početka (vječna)
அனந்த	<i>ananta</i>	beskrajna
சுத்து	<i>sattu</i>	postojanje
அகண்ட	<i>akhanda</i>	neprekidno
சித்	<i>chit</i>	svijest
ஆனந்தம்	<i>anandam</i>	blaženstvo

*taṇḍādiyal yādenat tāṇḍreri hirpiṇ
naṇādi yaṇantasat tundīpara
vakhaṇḍa cidāṇanda mundīpara.*

**किं स्वरूपमित्यात्मदर्शने ।
अन्याऽभवाऽपूर्णचित्सुखम् ॥ २५॥**

*kiṁ svarūpamit-yātma darśane
avyayābhavā” pūrṇa-cit sukham*

Ako pojedinac spozna što njegova vlastita priroda jest, onda (ono što će preostati i sjati je jedino) bespočeto, beskrajno i neprekidno postojanje-svijest-blaženstvo (*anadi ananta ankhanda sat-ćit-ananda*).

Bilješka: Ovaj se stih može prevesti i ovako, "Ako pojedinac spozna što njegova vlastita priroda jest, onda (će se pronaći da je to) vječno, beskrajno i neprekidno postojanje-svijest-blaženstvo."

29. பந்தவீ டற்ற பரசக முற்றவா
நிந்த நிலைநிற்ற வுந்தீபற
விறைபனி நிற்றலா முந்தீபற.

பந்த	<i>bandha</i>	vezanost
வீடு	<i>vidu</i>	oslobodenje
அற்ற	<i>atra</i>	koje je lišeno
பரசகம்	<i>para-sukham</i>	vrhunsko blaženstvo
உற்றவாறு	<i>uttravaru</i>	spoznavši
இந்த	<i>inda</i>	ovom
நிலை	<i>nilai</i>	stanje
நிற்றல்	<i>nitral</i>	prebivati
இறைபனி	<i>irai-pani</i>	služiti Boga (ili kako je naloženo od Boga)
நிற்றல்	<i>nitral</i>	prebivati
ஆம்	<i>am</i>	je

*bandhavī datra parasukha mutravā
ṛinda nilainiṭra lundīpara
viraipaṇi nitralā mundīpara.*

**बन्धमुक्त्यतीतं परं सुखम् ।
विन्दतीह जीवस्तु दैविकः ॥ २३॥**

*bandha muktyatītam param sukham
vindatīhajī vastu daivikāḥ*

Prebivati u ovom stanju (Jastva), spoznavši vrhunsko blaženstvo, koje je lišeno vezanosti i oslobođenja, isto je što i prebivati u službi Božjoj (prebivati kako je naloženo od Boga).

Bilješka: I vezanost i oslobođenje su samo misli, i stoga samo mogu postojati u stanju neznanja (*ajñane*) a ne u stanju istinskog znanja (*jñane*), stanja prebivanja u Jastvu. Usporedi sa stihom 39 *Ulladu narpadua* u kojem Šri Bhagavan kaže, "Dok god pojedinac, bivajući luđakom (osobom lišenom istinskog znanja), osjeća 'Ja sam vezan', do tada će postojati misli o vezanosti i oslobođenju. (Ali) kad pojedinac vidi sebe (ispitujući) 'Tko je vezan?' i kad (time) uvijek-oslobođeni (stvarno Jastvo) jedini preostane kao temeljna istina, pošto misao o vezanosti ne može ostati, može li ostati misao o oslobođenju?"

Pošto je Bog savršena Cjelina, On ne treba ili ne želi od nas nikakvu službu. Ali kad se mi pojavimo kao odvojeni individualni osjećaj 'Ja sam ovo tijelo', doživljavamo beskrajnu patnju, i stoga postaje neophodno da nam svemilostivi Bog dotri u spas da bi nas spasio od naših vlastitih samo-stvorenih (osobno stvorenih) problema. Tako, putem našeg pojavljivanja kao 'Ja sam ovo ili ono', mi stvaramo potrebu da nas Bog služi. Stoga, jedina istinska služba koju Bogu možemo učiniti jest da se prestanemo pojavljavati kao pojedinac i time se suzdržimo od toga da bude potrebno da Bog služi nas. Dakle, vječno prebivati kao Jastvo umjesto da se opet pojavimo kao pojedinci znači zaista prebivati u službi Božjoj.

U sanskrtskoj verziji ovog stiha, čije je značenje, 'Duša (*jīva*) koja stekne vrhunsko blaženstvo koje transcendentira vezanost i oslobođenje, zaista je božanska (*daivikah*)', Šri Bhagavan nije direktno spomenuo 'prebivati u službi Božjoj', što je centralna ideja u originalnoj tamilskoj verziji ovog stiha. Međutim, Šri Bhagavan je jednom objasnio da je za riječ '*daivikah*' (božansko), koju je koristio u sanskrtskoj verziji ovog stiha, namjera bila da ukaže na 'onoga čija su djela djela Božja', zato što je onaj koji je stekao stanje vrhunskog blaženstva izgubio individualnost i stoga nije nitko drugi nego Bog, jedina vrhunska stvarnost. Usporedi sa 1139. stihom *Guru vačaka kovai*, u kojem Šri Bhagavan kaže, "Ako bi bilo pitano, 'Ako su oni (koji prebivaju kao Jastvo) izgubili osjećaj da djeluju, kako se djelovanja (njihovog tijela, govora i umaj) mogu nastaviti? Mi vidimo da se takva djelovanja nastavljaju,' budite sigurni da, pošto su njihove unutarnje vezanosti umrle, oni imaju samog Boga koji obitava u njihovom srcu i vrši (sva ta djela)."

30. யானற் றியல்வது தேரி எனதுவது

தானற் றவமீமன்றா னுந்தீபற

தானாம் ரமணேச னுந்தீபற.

யான்	<i>yan</i>	ja
அற்று	<i>atru</i>	nakon što je prestalo postojati
இயல்வது	<i>iyalvadu</i>	ono što ostaje
தேரின்	<i>terin</i>	ako pojedinac spozna
எது	<i>edu</i>	što
அது	<i>adu</i>	to
தான்	<i>tan</i>	jedini

நல்	<i>nal</i>	izvrstan
தவம்	<i>tavam</i>	isposništvo ili <i>tapas</i>
என்றான்	<i>endran</i>	tako reče
தான்	<i>tan</i>	Jastvo
ஆம்	<i>am</i>	koji je
ரமணேசன்	<i>ramanesan</i>	Gospod Ramana

*yānat riyalvadu tēri neduvadu
dānat ravameñdrā ḷundīpara
tāñām ramañēśa ḷundīpara.*

அஹபெதக் னிஜவி஭ாநகம் ।
மஹடிடதபோ ரமநாமியம் ॥ ३०॥

*aham-apetakam nija-vibhānakam
mahadidam tapo ramāna vāgiyam*

"Ono što (je doživljeno) ako pojedinac spozna to što ostaje nakon što je 'ja' prestalo postojati, to je jedini izvrsni *tapas*" – tako reče Gospod Ramana, koji je Jastvo.

Bilješka: Stanje koje je doživljeno kad pojedinac spozna i prebiva kao stvarno Jastvo, što je ono što ostaje nakon što individualno 'ja' ili ego prestane postojati – to stanje nepojavljivanja ega je jedini stvarni *tapas*.

Takozvane pokore ili *tapasi* koje si radili asketi u šumi Daruka nisu uopće bili istinski *tapasi*, zato što su bili vršeni samo s ciljem stjecanja moći, ispunjenja želja i time jačanja ega. Istinski *tapas* kako je Gospod Šiva učio askete i kako je Šri Bhagavan definirao u ovom djelu nije ništa drugo nego stanje bez ega (stanje savršenog samoodrivanja) u kojem pojedinac zna i prebiva kao stvarno Jastvo umjesto da se pojavi kao pojedinac koji bi bilo što radio ili postizao.

Tamilsku verziju posljednjeg stiha je napisao Šri Muruganar. Pet stihova koji slijede su završnih pet stihova prvog dijela Šri Muruganarova '*Tiruvundiyara*', i glavnom tekstu *Upadeše saram* ih je dodao Šri Bhagavan kao završne stihove.

1. கிருட்க ஸெல்லா மிறைவ னட்டைய
வருட வணங்கின ருந்தீபற
வாழ்க்கு முழங்கின ருந்தீபற.

Dodirujući Gospodinova Stopala (Gospoda Šive), svi su se *rišiji* (asketi u šumi Daruka) duboko naklonili (Njemu) i pjevali Mu hvale. ('Tiruvundiyan' 1.133)

2. உற்றார்க் குறுதி யுபதேச வுந்தியார்
சொற்ற குருபர னுந்தீபற
சுமங்கள வேங்கட னுந்தீபற

Vrhovni Guru koji je ispjеваво *Upadešu saram* kao jamstvo svojim predanicima (koji su дошли до Njega по spas) blagotvorni je Venkatan (Šri Ramana). ('Tiruvundiyan' 1.134)

3. பல்லாண்டு பல்லாண்டு பற்பன்னூ றாயிரம்
பல்லாண்டு பல்லாண்டு முந்தீபற
பார்மிசை வாழ்கவே யுந்தீபற

Neka On (Šri Ramana) veličanstveno sjaji na zemlji mnogo stotina tisuća godina. ('Tiruvundiyan' 1.135)

4. கிசையெடுப் போருஞ் செவிமடுப் போரும்
வசையறத் தேர்வோரு முந்தீபற
வாழி பலவழி யுந்தீபற

Neka oni koji čine grijeh, oni koji čuju i oni koji besprijekorno razumiju (ovu *Upadešu saram/undiyar*) veličanstveno sjaje tijekom mnogih eona. ('Tiruvundiyan' 1.136)

5. கற்கு மவர்களுங் கற்றுணர்ந் தாங்குத்தா
நிற்கு மவர்களு முந்தீபற
நீடுமீ வாழியே யுந்தீபற.

Neka oni koji nauče (ovu *Upadešu saram/undiyar*) i oni koji, nakon što su je naučili i razumjeli, prebivaju tamo (u Jastvu), veličanstveno sjajeći tijekom dugih eona. ("Tiruvundiyan' 1.137)

Šri Ramanarpanamastu

NADOLAZEĆI INTENZIV:

<https://caya.hr/events/jednodnevni-intenzivi-samospoznaje-6-10-2018-i-13-10-2018/>